

Sklepi in ugotovitve komunistov

NA PODLAGI PREDHODNO PRIPRAVLJENEGA GRA-DIVA ZA KONFERENCO, UVODNIH MISLI SEKRETARJA SVETA IN RAZPRAVE SO KOMUNISTI LITOSTROJA NA DELOVNI KONFERENCI, KI SO JO SKLICALI KONEC JANUARJA LETOS IN O KATERI SMO POROČALI V PREJŠNJI ŠTEVILKI NAŠEGA GLASILA, SPREJELI NA-SLEDNJE SKLEPE.

I.

— Pri procesu uresničevanja ustavnih principov smo dosegli ugodne rezultate. To je med dru-gim tudi posledica dejstva, da je znotraj organizacije združe-nega dela organiziranih sedem TOZD in delovna skupnost skup-nih služb. Prav tako pa se pov-sod tam, kjer so pogoji, še na-dalje oblikujejo nove TOZD.

— Sprejeli smo številne samo-upravne akte in samoupravne sporazume z ustreznimi dopol-nili, ki v dokajšnji meri obliku-jejo nove odnose.

— Uveljavila se je nova samo-upravna miselnost pri reševanju perečih problemov v smislu do-govarjanja, sporazumevanja in solidarnosti med TOZD.

— Uspešno smo opravili volit-ve delegatov in delegacij ter organov samoupravne delavske kontrole in jih organizirali v skladu z ustavnimi principi.

— Skladno z novimi odnosi so se organizirale in delujejo tudi družbenopolitične organizacije.

— Sredstva vseh TOZD smo smotrno združili zato, da bi za-gotovili nemoten proces poslova-nja.

— Novim odnosom smo postopoma prilagajali tudi sistem evi-dentiranja poslovanja in ugotav-ljanja poslovnih uspehov po TOZD.

— Tako OZD kot vse TOZD so uspešno poslovale in zagotovile stabilen gospodarski položaj podjetja in njegovo perspektivo.

— Uspešno smo se vključili v proces združevanja v gospodar-stvu zato, da bi si skupno z dru-gimi podjetji strojegradnje zago-tovili večji obseg proizvodnje ter boljše načrtovali in vsklaje-vali skupne interese.

— Ugotavljamo, da so proces uresničevanja ustave pri nas spremljale tudi nekatere po-manjkljivosti.

— Zmanjšanje intenzivnosti in prizadevanj za nadaljnjo vsebin-sko uveljavljanje ustavnih prin-cipov. Do tega naj bi prišlo za-radi zahtevnosti nalog in po-

manjkanja ustreznih družbenih rešitev.

— Pojavi samozadovoljstva z doseženimi, formalnimi rešitva-mi, kar je oviralo nadaljnje iska-nje novih rešitev.

— Preveč toga kritika in ne-konstruktivno sodelovanje med nosilci posameznih dolžnosti, kar je oteževalo sporazumevanje kot obliko spreminjanja odno-sov.

— Pomanjkanje nekaterih samoupravnih aktov in drugih spo-razumov ter nepopolna in ne-strokovna določila v le-teh je povzročalo nezadovoljstvo in ne-sporazume.

— Neutečena in pomanjkljiva je še dejavnost novih oblik upravljanja kot so: zbori delov-nih ljudi, delegacije za družbeno-politične skupnosti in samo-upravne ter interesne skupnosti, samoupravna delavska kontrola.

— Pomanjkljiv sistem obve-ščanja, ki novim odnosom še ne ustreja.

II.

Za nadaljnje delo sprejema konferenca naslednje sklepe:

1. Delovne konference celotne organizacije ZK TZL je potreb-no organizirati bolj pogosto (vsake štiri mesece). Na njih naj bi sproti obravnavali uveljavlja-nje posameznih določil ustave.

2. Osnovne organizacije ZK v TOZD in v delovni skupnosti SSP morajo oblikovati programe svojega dela v letu 1975. Va-nje naj vključijo uveljavljanje ustave na temelju zapisnika in sklepov konference ter z upošte-vanjem stališč tretje seje CK ZKJ in mestne in občinske konference ZKS.

3. Svet ZK in komisija za družbeno ekonomske odnose mora-ta pripraviti program sestan-kov konference ZK, kjer naj bi obravnavali posamezna področja urejanja odnosov na ustavnih principih. Pri tem so potrebne široke in temeljite priprave, ki naj angažirajo vse tiste, ki so

dolžni prispevati svoj delež za boljše rezultate konference.

4. Osnovne organizacije ZK so skupno s svetom ZK dolžne čim prej sprejeti in realizirati skup-ni program idejno političnega izobraževanja ter tako zagotovi-ti usposabljanje članov ZK za uspešno vlogo v razmerah uve-ljavljanja novih odnosov in no-vih oblik dela.

5. Osnovne organizacije ZK so dolžne spremljati delo svojih članov ter uspešnost tega dela ocenjevati na temelju takih kri-terijev, ki naj ocenijo, koliko je kdo prispeval s svojim delom za uveljavljanje in poglobljanje no-vih samoupravnih odnosov.

6. Komunisti, ki delajo v vod-stvih drugih družbenopolitičnih organizacij, posebno v osnovni organizaciji sindikata, naj čim-prej pripravijo seminar o delo-vanju delegatskega sistema in komuniciranja delegatov v no-vih razmerah. Ta seminar naj bi bil za vse delegate in delega-cije v našem podjetju.

7. Da bi zagotovili uveljavlja-nje samoupravnih odnosov je potrebno izboljšati in dopolniti sistem obveščanja v podjetju:

— čimprej moramo ustanoviti nov informativni center za pri-pravo časopisnih informacij o delu in dogajanjih v TOZD.

— Potrebna je zagotovitev več-je povezanosti in izmenjave in-formacij o delu delegatov in de-legacij s svojo bazo.

— Dopolniti in razširiti mora-mo oblike informiranja o po-slovnih dogajanjih v TOZD s tem, da bi poleg podatkov o mesečnih, četrtnih in drugih periodičnih obdobjih objavili tu-di podatke o sredstvih in denar-nih virih ter podatke o celotnem plačilnem prometu.

8. Poleg organov samoupravne delavske kontrole, ki so v TOZD, je potrebno ustanoviti tako kon-trolo tudi za celotno organiza-cijo združenega dela. Osnovne organizacije ZK so dolžne pro-učiti dosedanje delo organov samoupravne delavske kontrole ter ugotoviti vzroke za določeno pa-sivnost. Prav tako naj nakažejo smernice za poživitev njihovega dela.

9. Svet ZK in komisija za družbeno ekonomske odnose mora-ta zagotoviti pripravo posebnega programa o izdelavi manj-kajočih samoupravnih aktov, sporazumov in poslovnikov, s katerimi bodo urejevali nekatere odnose delavcev v združenem delu, pogoje združevanja in anga-žiranja sredstev itd. Prav tako naj bi v teh programih zastavili nove oblike načrtovanja in ko-ordinacije poslovnega procesa, ter oblike dela različnih organov, teles itd. Potrebno je seveda tudi določiti tiste, ki bodo pripravili ustrezne predloge ter časovne opredelitve in oblike samoupravnega sprejemanja teh aktov.

10. Hitreje bi morali pripraviti in konstituirati novo TOZD »Pro-jektiranje in razvojna dejavnost«. Po ustaljeni poti sporazu-mevanja naj zagotovijo registra-cijo nove TOZD. Proučiti je še druge možnosti za organiziranje novih TOZD.

11. Vse osnovne organizacije ZK v TOZD se morajo seznaniti z dosedanjim delom, rezultati in smernicami združevanja z name-nom, da bi lahko še naprej utr-jevali integracijske procese ZPS. Na vsak način moramo prepre-čiti, da bi pozitivna načela zdru-

Šopek za praznik

8. marec, dan vseh delovnih žena, dan delavk in mater.

V Litostroju je zaposlenih mnogo žena. Čestitajmo jim za njihov praznik.

Vsi vemo, da pomenita trud in prizadevanja naše žene-delavke dragocen prispevek pri izgradnji naše skupnosti.

Marsikatera mati-delavka vsako jutro pred odho-dom v službo pelje svoje otroke v varstvo, ali pa jih, če varstva nima, celo pusti doma same. Tako ji vsak dan prinaša poleg vsakdanjih dolžnosti še skrb, kaj neki ta čas delajo njeni otroci. Dela z mislijo na otroke, ker ve, da imajo veliko potreb in še več želja. Ve, da potrebujejo nove čevlje, obleke... Igrače, da, igrače si žele njeni otroci, sanke, punčko, veliko rdečo žogo, da, tudi za to je treba delati.

Poleg tega dela naša žena z zavestjo, da opravlja družbeno koristno delo in ve, da danes ni več poklica, v katerem ne bi mogla biti več zaposlena. Marsikje in za marsikoga je enakopravnost, žal, samo beseda, s katero prikriva resnično neenakopravnost.

Ta dan se spomnimo vseh tistih žena, ki so se v času NOB borile z ramo ob rami s svojimi tovariši in z njimi tudi umirale za pravico in svobodo. Spomnimo se žena, ki so se izkazale kot znanstvenice in so zna-nosti posvetile vse svoje življenje, spomnimo se tudi političnih delavk, ki so se in se še vedno borijo za pravice žensk v naši socialistični družbeni ureditvi.

Letos je mednarodno leto žena in prav zato naj bodo naše čestitke k temu dnevu toliko bolj prisrčne.

ževanja v samoupravnih spora-zumih postala le papirnata de-klaracija.

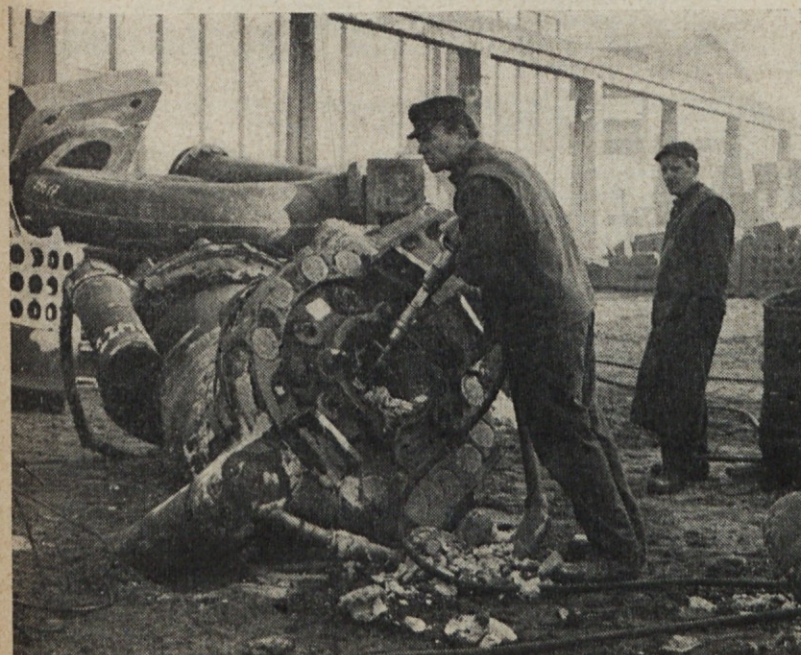
12. Spričo splošnega gospodar-skega položaja in razmer so vse TOZD dolžne proučiti ukrepe, s katerimi bodo zagotovile izpol-nitev gospodarskega načrta ter povečale produktivnost in aku-mulacijo. S temi ukrepi naj bi tudi povečali izvoz, izboljšali de-lovno disciplino ter povsem iz-koristili delovni čas ter proiz-vodne zmogljivosti.

13. Še naprej je treba utrje-vati načela enotne politike de-litve osebnih dohodkov na te-meljih delovnih uspehov tako, da delitvena načela čimprej vključimo v principe družbenih dogovorov, samoupravnih spora-zumov in sindikalne liste v celo-ti. S temi ukrepi bomo tudi zmanjšali uravnilovko in odpra-vili druge pomankljivosti.

14. V medsebojne odnose mo-ramo vnašati strpnost in tova-riško vzdušje, tako da bo med zaposlenimi resnična enakopra-vnost. S tem bomo ustvarjali enotno fronto delavskega raz-reda.

15. Naša organizacija ZK se je doslej vse premalo ukvarjala s področjem vseljudske obrambe. Vsak član ZK naj bi v našem sistemu družbene samozaščite imel svojo ustrezno politično vlogo, zato naj vse osnovne orga-nizacije prav tej temi posvetijo posebno razpravo.

16. Pred volitvami v nove sa-moupravne organe morajo vse osnovne organizacije in svet ZK opraviti ustrezne priprave in uveljaviti načela kadrovske poli-tike tako, da bodo v novih orga-nih delavci iz neposredne proiz-vodnje, mladinci in tudi naše sodelavke.

Varstvo pri delu in normativi

Vsaka pravna norma v določenem pravnem viru ima osnovni namen zagotoviti pravilno urejanje in izvajanje določenega pravnega reda in še posebno ustvarjanje pravih odnosov med udeleženci pravnega razmerja.

Posebno naj velja ta ugotovitev za tiste pravne norme, ki zagotavljajo delovnemu človeku varno delo na njegovem delovnem mestu. To naj bi še posebno upoštevali pri izpolnjevanju predpisov republiških zakonov o varstvu pri delu, ki s svojimi pravnimi normami urejajo in določajo take delovne pogoje in varstvene predpise, ki varujejo delavčovo zdravje, istočasno pa z varnimi delavčevimi pogoji delavcev na delovnih mestih zagotavljajo boljši in večji ekonomski uspeh temeljne organizacije združenega dela.

Pomembno je namreč, da pravno normo ne samo postavimo in odredimo, ampak da jo vsak tudi upošteva in se po njej ravna. Varstveni normativi so zato izredno važni, saj urejajo eno najbolj občutljivih točk pri delu delavca na njegovem delovnem mestu, katerih osnova mora biti brezpogojno upoštevanje, pravilno izpolnjevanje in tudi vestno nadzorstvo in pravočasno ukrepanje. In še posebej je potrebno poudariti to, da se mora vsak, ki je dolžan in tudi upravičen poslovati po teh normah, tudi zavedati svoje velike odgovornosti, ki jo s tem prevzame.

Kaj nam pomagajo pravilno napisane norme v zakonu, če so predpisi v zakonu o varstvu pri delu vsebinsko dobro zajeti, če določbe s samoupravnimi sporazumi o medsebojnih razmerjih delavcev v temeljni organizaciji združenega dela zagotavljajo varnost dela delavca in posebno, če je določen postopek o varstvu pri delu v pravilniku o varstvu pri delu, ki zagotavlja temeljna organizacija združenega dela varnost dela in s tem odklanja vsako ogrožanje delavčevega zdravja in njegovega življenja in enako s tem tudi zdravja in življenja sodelavcev, če ne bodo vsi odgovorni dosledno in natančno upoštevali sprejete in napisane norme.

Vsaka telesna poškodba, od najlažje do najtežje, se ne da poplačati nikdar v celoti z denarjem, saj sta zdravje in popolna delovna sposobnost nenaдомestljiva.

Predvsem je važno vedeti, da moramo delavca, še preden pride s svojim delom, točno poučiti o vsem, kakšne so vrste in stopnje nevarnosti pri opravljanju del na takem delovnem mestu in ga opozoriti tudi na naloge in odgovornosti, ki jih ima na delovnem mestu v zvezi z zagotavljanjem varnega delovnega okolja in delovnih razmer.

Delavec brez potrebnega znanja in ustrezno opravljenega preizkusa ne sme samostojno opravljati odrejenega dela ali voditi in celo nadzorovati opravljanje dela.

Tudi delavec sam mora povsem upoštevati predpise o varstvu pri delu. To je predvsem v njegovem interesu, saj če pride do poškodbe, je pri tem sam osebno najbolj prizadet, lahko pa ogroža s tem, ker ni upošteval določenih varnostnih ukrepov, tudi zdravje in življenje sodelavcev.

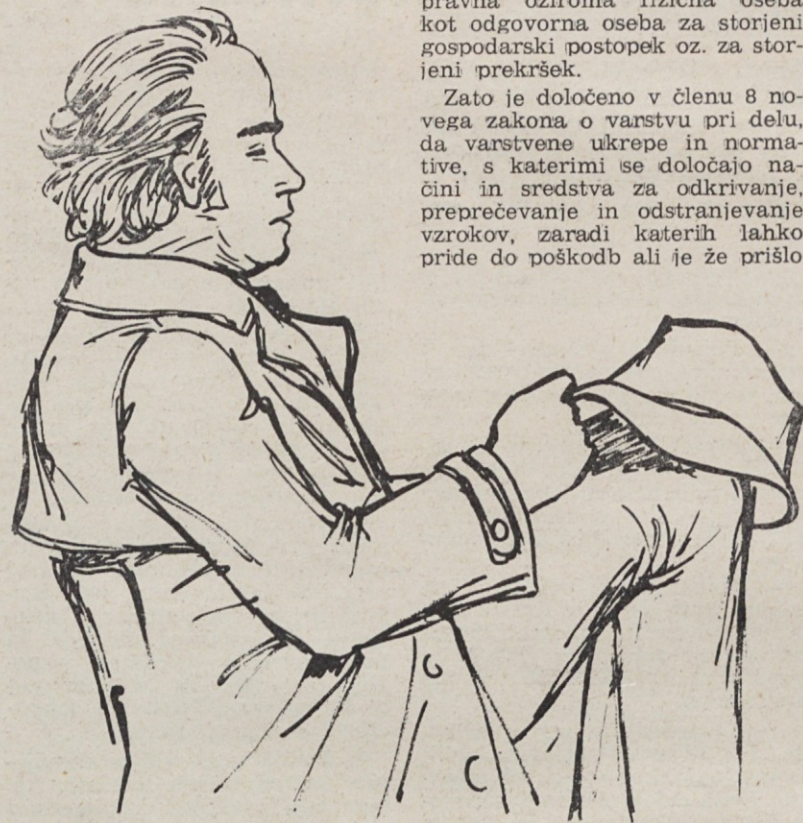
Zato je delavec brezpogojno dolžan neposrednemu vodji prijaviti vsako pomanjkljivost, okvaro ali drug pojav, zaradi katerega bi bila lahko ogrožena njegova varnost ali varnost sodelavcev.

Zelo je pomembno dejstvo, da v vsaki temeljni organizaciji združenega dela tudi v največji meri upoštevajo norme, ki urejajo odgovornost tistih oseb, ki so dolžni skrbeti, da se določena dela opravljajo pod nadzorstvom, da delavci uporabljajo predpisana sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu, da so delovne priprave in naprave v brezhibnem stanju in da so delavci trezni na delu. Subjektivna odgovornost pri razčlembi civilne odgovornosti za nastale nesreče pri delu je izredno pomemben dejavnik, ki bi ga nedvomno morali upoštevati. Ne bi smeli ostati samo pri besedah, ampak preiti bi morali na dejanja.

Pri vsakem primeru posebej bi morali ugotoviti temeljni vzrok, zakaj je prišlo do nesreče pri delu in posebno še ugotoviti, kdo je kriv za tako nesrečo pri delu. V vsakem primeru moramo ugotoviti tistega, ki je bil

za tako nastali položaj odgovoren.

Temeljne organizacije bodo torej morale v smislu novega zakona o varstvu pri delu, ki je bil objavljen v Uradnem listu SR Slovenije dne 25. 10. 1974, sprejeti dopolnjene pravilnike o varstvu pri delu najkasneje v roku sedmih mesecev po objavi zakona v Uradnem listu SR Slovenije, tj. najkasneje do 25. maja 1975.

Po predpisih zakona o varstvu pri delu določeni »vacatio legis« šestih mesecev je izredno kratek z ozirom na pomembnost in važnost nalog, ki jih morajo opraviti delovni ljudje kot samoupravljalci temeljne organizacije združenega dela pri pravilni sestavi pravilnika o varstvu pri delu.

Člen 59 novega zakona o varstvu pri delu npr. določa, da ostane, dokler ne bodo izdani novi predpisi, v veljavi še 42 raznih pravilnikov, 1 splošni pravilnik, osem raznih odredb in štiri razna navodila, ki so vsi skupaj tvorili osnovo za sestavo pravilnikov posameznih strok in

dejavnosti delovnih organizacij.

Nov zakon o varstvu pri delu ureja le na splošno osnovna sistematska vprašanja in določa le temeljne pojme, vsebino in obseg varstva pri delu, ureja sistem varstvenih ukrepov in normativov, določa temeljne pravice in obveznosti in odgovornosti delavcev in temeljnih organizacij združenega dela, določa vse o nadzorstvu, kako se izvajajo predpisi zakona o varstvu pri delu in drugi predpisi, ki urejajo to pravno varstvo, predpise o vodenju evidence in dajanju poročil in tudi ureja predpise o kazenskih določbah, v katerih primerih je odgovorna pravna oziroma fizična oseba kot odgovorna oseba za storjeni gospodarski postopek oz. za storjeni prekršek.

Zato je določeno v členu 8 novega zakona o varstvu pri delu, da varstvene ukrepe in normative, s katerimi se določajo načini in sredstva za odkrivanje, preprečevanje in odstranjevanje vzrokov, zaradi katerih lahko pride do poškodb ali je že prišlo

do poškodb, poklicnih bolezni in drugih škodljivih posledic za delovno sposobnost delavca, za njegovo zdravje ali celo za njegovo življenje ter za druge najvažnejše namene, sprejemajo potrebna določila delovni ljudje v organizacijah združenega dela s pravičnim ozirom o varstvu pri delu.

Z ozirom na to pomembno vsebino norm, ki urejajo varstvo pri delu, bodo morali delovni ljudje v tem času sodelovati pri predlaganju, obravnavi in posebno še pri sprejemanju za njih tako pomembnih določil, ki se tičejo v prvi vrsti njih samih in zaradi pravičnega poslovanja tudi temeljne organizacije združenega dela. Še posebno je potrebno upoštevati pri strokovnem sestavljanju in sprejemanju določil pravilnika o varstvu pri delu temeljne organizacije združenega dela tako, da bo pravilnik obsegal naslednje temeljne osnove:

1. varstveni ukrepi in normativi, s katerimi se določajo načini in sredstva za preprečevanje in odstranjevanje vzrokov, zaradi katerih pride do nesreč pri delu,
2. pravice in obveznosti delavcev pri urejevanju varstva pri delu,
3. pravice in dolžnosti temeljne organizacije združenega dela pri urejevanju varstva pri delu,
4. organizacija in pristojnosti nadzorstva nad izvajanjem zakona o varstvu pri delu, pravilnika o varstvu pri delu in drugih predpisov o varstvu pri delu,
5. organizacija in izvajanje določil o evidenci in dajanju poročil o vodenju in stanju varstva pri delu v temeljni organizaciji združenega dela,
6. še vsa druga določila, ki urejajo pravilnost poslovanja, varovanja in dela s področja varstva pri delu v temeljni organizaciji združenega dela.

S. M.

Program stabilizacije

(Predlog)

TOZD FI se zaveda, da je preko svoje poslovne proizvodne dejavnosti vsestransko povezana z ostalimi subjekti družbeno-ekonomskih formacij tako v domačem kakor tudi v svetovnem ekonomskem prostoru ter na ta način vsestransko soodvisna od dogajanj v teh prostorih. Splošno znano pa je, da je gospodarsko stanje v svetu v zadnjem času skoraj brez izjem dokaj nemirno in nestabilno. Tudi napovedi za leto 1975 niso nič boljše, temveč prej slabše. Zato vsakdo ugotavlja in ocenjuje svoj položaj in ukrepa tako, da bi v tej ekonomski borbi vzdržal in se čim bolj utrdil.

Isto zahteva od nas naša samoupravna socialistična ureditev. Celotič Ohranitev vseh socialističnih pridobitev in njihova nadaljnja vsebinska obogatitev je možna le v stabilnih gospodarskih razmerah. Te pa lahko ustvarimo predvsem z marljivim delom, dobrim gospodarjenjem ter urejenimi samoupravnimi odnosi.

V program večje stabilizacije pa prav gotovo ni potrebno vnašati dolžnosti, ki jih že tako ali tako vsebujejo normativni akti vsake organizirane družbe, kakor tudi ne osnovnih pravil dobrega gospodarjenja, temveč je potrebno zavestno napasti tiste negativne pojave ali slabe rezultate, katerih odprava ali izboljšanje lahko pomembno prispeva k stabilizaciji našega gospodarskega stanja.

Pri nas je predvsem očitno:

- neizpolnjevanje količinskega in finančnega plana,
- prekoračevanje pogodbenih rokov ter
- nesorazmerni stroški.

Vse navedene postavke lahko ovrednotimo in kadarkoli tudi kontroliramo. Zato so vse primerne za izoblikovanje stabilizacijskega programa, in sicer:

- najmanj 100-odstotna izpolnitev finančnega načrta,
- najmanj 90-odstotna izpolnitev količinskega načrta,
- najmanj 30-odstotno zmanjšanje zamud,
- največ 100-odstotkov predvidenih stroškov oziroma sorazmerno z vložkom v proizvodnjo.

Razen zamud so vse gornje postavke v absolutnih vrednostih navedene v Gospodarskem načrtu za leto 1975.

Na prvi pogled je to »skromen« stabilizacijski program. Če pa se vanj pogledimo, bomo ugotovili, da ne predstavlja lahke naloge. Tako je na primer količinski načrt za 23 odstotkov večji od lanske realizacije ob praktično istih pogojih.

Zamude na splošno ni težko odpraviti. Toda individualna proizvodnja, s kakršno imamo opraviti mi, vsebuje toliko neznank in zank, da so zamude postale običajne. Toda to ni poslovno! Zmanjševanje zamud pa zelo blagodejno vpliva na več ekonomskih kategorij. Iz vseh teh razlogov smo zadnji dve leti sistematično zbirali podatke o naših zamudah, katere želimo v letošnjem letu zmanjšati vsaj za 30 odstotkov. Pa ne bo lahko!

Stroški naj ne bi prekoračili načrtovanih vrednosti. To bo najtežja naloga tako za TOZD samo, še težje bo z ostalimi sodelavci v OZD, da zunanjih vplivov sploh ne omenjamo. Sicer pa itak vemo, da so ravno preveliki stroški ena izmed tistih kvarnih klic, katerim so ravno namenjeni stabilizacijski programi.

Navedeni stabilizacijski program je uresničljiv. Toda njegova realizacija ni odvisna samo od sodelavcev v TOZD FI. Prepričani smo, da bodo tudi ostale TOZD in službe sprejele podobne stabilizacijske programe, ki bodo vsi izhajali iz gospodarskega načrta za leto 1975 in tako omogočili njegovo izpolnitev.

V. N.

INOVACIJE - INOVACIJE - INOVACIJE

Komisijo za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge, ki ji je predsedoval dipl. inž. Franc Kralj, je imenoval upravni odbor januarja 1973. leta. Po dveh letih ji je potekel mandat in njeno poročilo je dokaj sistematično urejeno prikazalo, kje smo na tem področju. Tematika je toliko bolj zanimiva, ker smo v letu, ki je proglašeno za leto inovacij. Naj povzamemo po poročilu komisije tudi nekaj podatkov.

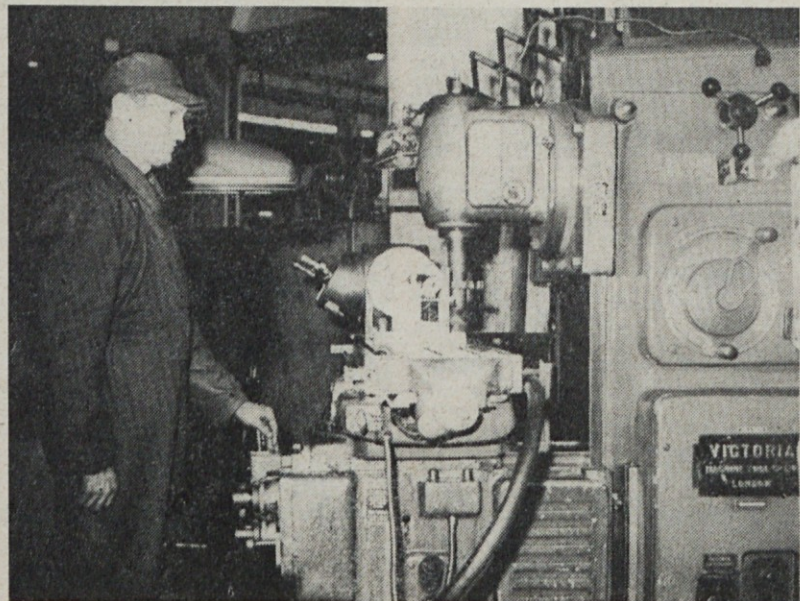
Od leta 1956 pa do imenovanja komisije je bilo v Litostroju prijavljenih 28 patentov in 26 tehničnih izboljšav oziroma koristnih predlogov. Samo 8 patentov je bilo urejenih pogodbeno, skupna odškodnina avtorjem pa je znašala 228.000,00 din. Razen za tri inventivne predloge je za odškodnine avtorjem izboljšav in koristnih predlogov šlo 27.473,00 din.

V času njenega mandata je bilo v zveznem zavodu za patente v Beogradu prijavljenih 5 patentov. Sklenjeno je bilo 18 pogodb o odstopu izuma in plačilu akontacije odškodnine.

Sedem avtorjem tehničnih izboljšav in koristnih predlogov je komisija, navedene v poročilu, bi Deset prijav inventivnih predlogov pa komisija še ni uspela rešiti zato, ker novi pravilnik ni ustrezno dopolnjen.

Tudi nekatere druge ugotovitve komisije, navedene v poročilu bi kazalo ovrednotiti z večjo mero poslušanja. Knjiženje patentov kot osnovno sredstvo in industrijska lastnina, izvedba inventure, smotrnost vzdrževanja nekaterih patentov pri Zveznem zavodu za

patente, organizacijska ureditev patentne službe v podjetju so vprašanja, ki še čakajo ustreznih odgovorov.

Alojz GREBENC, avtor številnih »še ne rešenih« tehničnih izboljšav

Poslednji Mohikanec na Dravi

Začelo se je pravzaprav že takoj po uspešnem začetku obratovanja HE Zlatoličje, ki smo jo v delovnem jeziku imenovali kar SD I. Njeni novi sestri HE Srednja Drava II je bil že tedaj načrtovan življenjski prostor pri vasi Formin, nekako sredi poti med Ptujem in Ormožem.

Kljub resnim prizadevanjem investitorja, dokazani in z vseh strani podprti upravičenosti gradnje tega objekta, številnim soglasjem in drugim pripravam, je piko na i postavila šele Ljubljanska banka, ko je 13. februarja letos potrdila finančno konstrukcijo posla.

Litostroju, ki je vsa ta prizadevanja zvesto spremljal, ni bilo vseeno, kdo bo dobavil turbinsko opremo za tega »zadnjega Mohikanca« v vrsti klasičnih turbinskih strojev na slovenskem delu Drave. Vključil se je v pripravljala dela, upoštevajoč praktične izkušnje o ponašanju opreme na HE Zlatoličje in izhajajoč iz konstrukcijskih izboljšav pri rojstvu njene popolne sestre HE Varaždin.

Vzporedno je tekla tudi komercialna dejavnost z nalogo, da čimprej spravi naročilo v hišo,

obenem pa sklene tako pogodbo, ki bi v sedanjem norem plesu cen podjetju zagotovila skozi razmeroma dolgotrajen cikel proizvodnje ustrezno kritje naraščajočih stroškov.

Zdaj so projekti izdelani — tudi del delavniške dokumentacije je že v tehnološki predelavi. Odštevanje se je tako rekoč začelo. Rok teče in še — kratek je! Spet bo treba pohiteti. (Prav ne razumljivo je, da mora zmeraj prav izvajalec loviti zamujeni čas, medtem ko ga v pripravljalnem postopku brez slabe vesti uide še in še).

Prva turbina naj bi se torej zavrtila že v juliju 1977, druga pa v novembru istega leta.

Na kratko naj navedemo še glavne tehnične podatke o novem objektu:

SD II bo prav tako kot SD I kanalska elektrarna, ki bo obra-

tovala z dvema Kaplan turbina-ma po 60 MW na padcu 28,5 m ob pretoku 450 m³/sek. Po moči bo torej za malenkost šibkejša od SD I. Litostroj je pri gradnji udeležen z dobavo ca. 1.700 ton turbinske opreme in seveda montažo le-te, kar vse predstavlja kar lep zalogaj.

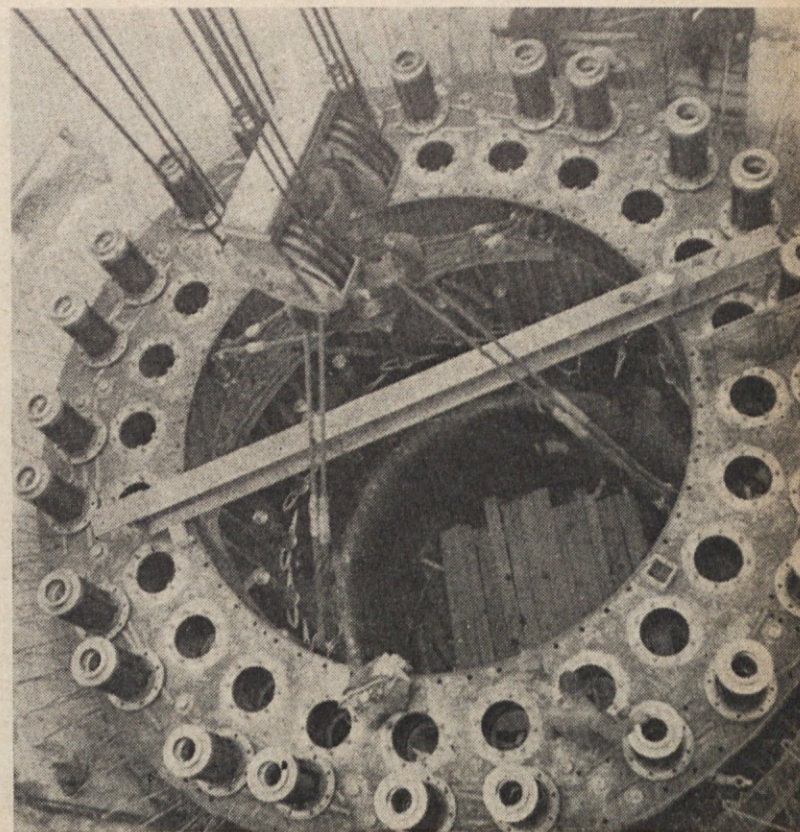
Ko torej sprejemamo to veliko naročilo, smo trdno odločeni, da se z njim dostojno poslovimo od gradnje klasičnega tipa elektrarn na slovenski Dravi. Odpira pa se tudi v tem okolju novo področje načrtnega izrabljanja vodne sile: prečrpalni agregati.

... NA CETINI PA SPLIT II

V januarski številki smo kot zadnjo novico objavili sporočilo o naročilu turbinske opreme za HE Zakučac II, ki smo ga prejeli prav 31. januarja.

Gre za opremo druge faze elektrarne, zgrajene v letih 1957 do 1960. Dvema Francis turbinama nazivne moči po 108.000 kilovatov se bosta zdaj pridružila še tretji in četrti agregat z nazivno močjo po 138.000 kW in maksimalno po 152.600 kW. Po moči bosta tako predstavljala največje stroje, kar jih je doslej prišlo v litostrojsko proizvodnjo.

Ponudba za navedene turbine, podprta z obsežnimi modelnimi raziskavami, je bila med vsemi konkurenčnimi tehnično najzre-

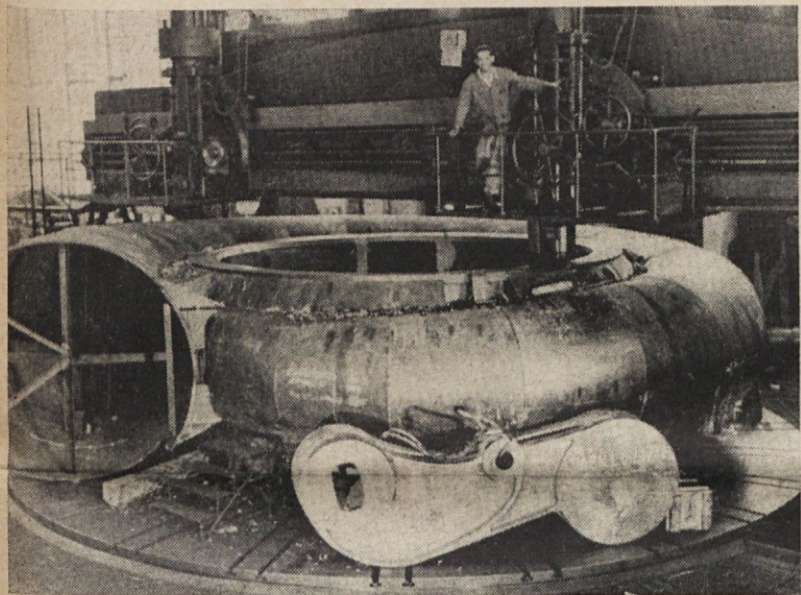
S terenske montaže na Srednji Dravi I. (Foto B. Kocjančič)

lejša. Prav to in pa dolgoletno dosedanje sodelovanje z Litostrojem je odločilno vplivalo na sklep investitorja, da naročilo zaupa nam, čeprav je razpolagal s komercialno daleč ugodnejšimi inozemskimi ponudbami. Zato so tudi komercialni pregovori trajali dalj kot običajno. Končni sporazum je bil dosežen z veliko mero obojestranskega razumevanja, ki brez dvoma zagotavlja tudi nadaljnje uspešno sodelova-

nje. Rokovno naročilo sovpada z dobavo opreme za Srednjo Dravo II, saj je pogodbeni rok za prvo turbino 15. julij 1977, druga pa naj bi se zavrtila tri mesece kasneje.

Naloge so začrtane — na vseh nas je, da sodelujemo pri njih izvrševanju, saj v končnem namenu prinašajo neposredno v naše domove novo energijo — več luči.

ETO

Stari dobri karusel in Split I. (Foto B. Kocjančič)

REKORDNA MODELNA TURBINA

PREDSTAVNIK BUREAU OF RECLAMATION PRISOSTVOVAL USPELEMU PREIZKUŠANJU MODELNE TURBINE ZA HE CRYSTAL (ZDA)

Pred nekaj meseci objavljena vest, da v LITOSTROJU izdelujemo Francisovo spiralno turbino približne moči 30.000 kW za hidroelektrarno CRYSTAL v Združenih državah Amerike (Colorado), je prav gotovo pomenila majhno senzacijo za marsikoga iz širšega kroga naših bralcev. Strokovnjak, ki pozna uspehe naše turbinske proizvodnje doma in v svetu, se ji ni čudil, saj je povsem naravno, da je visoka kvaliteta naših izdelkov našla pot tudi na ameriški trg. Poleg tega je tamkajšnja voda prav tako kot drugod in ni strahu, da bi ne mogla proizvajati kilovatnih ur z litostrojsko turbino...

Pač pa utegne pri strokovnjaku vzbuditi pozornost okoliščina, da smo v okviru pogodbe za HE CRYSTAL skupno z Institutom za turbinske stroje izdelali in preizkusili modelno turbino moči kar 500 kW, ki zaradi tega sodi med najmočnejše modelne turbine, ki so bile kdaj preizkušene pri nas in na tujem.

Modelna turbina s 300 mm izstopnega premera na gonilniku je osemkrat manjša kot velika turbina, ki jo izdelujemo za Ameriko. Po zahtevi pogodbe jo je bilo treba preizkušati na padcu, enakem obratovalnemu padcu HE CRYSTAL, to je na 63,1 metra. Tako visok preizkusni padec je potiskal skozi turbino pri polno odprtem vodilniku kar 9000 litrov vode na sekundo. Turbina je zato imela omenjeno izredno moč. Potrebni pretok in tlak vode so med preizkušanjem modelne turbine dajale 4 centrifugalne črpalke s pogonskimi motorji po 200 kW. Načrtovalcem laboratorija v Vižmarjih, ki so že pred 20 leti slutili današnje potrebe in predvideli za preizkusno postajo tako visoko

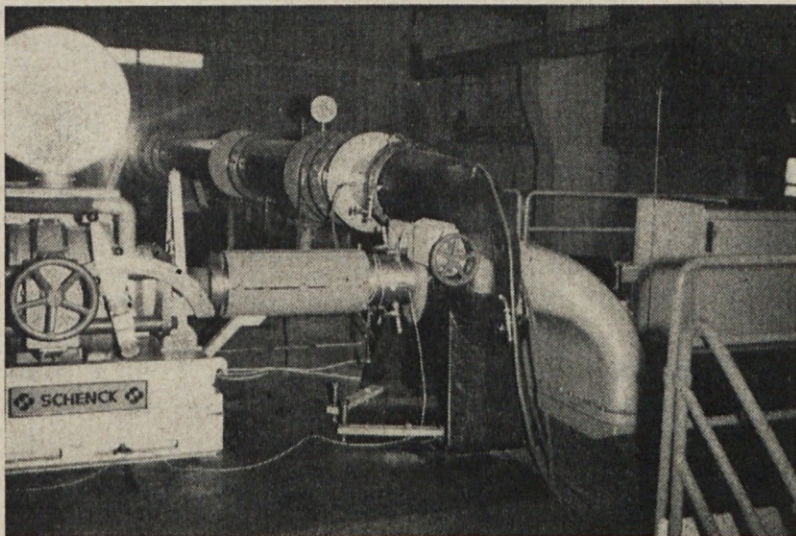
instalacijo, je treba priznati resnično daljnovidnost!

Modelne raziskave so poleg rutinskega ugotavljanja izkoristka, pobega in kavitacijskih lastnosti turbine obsegale merjenje hid-

ravlične sile, ki potiska gonilnik v sesalno cev, dale vpogled v pretočne razmere v špirali in sesalni cevi ter dokazale ustreznost dovajanja zraka pod gonilnik po našem predlogu.

Preizkušanju je od 14. do 24. januarja 1975 prisostvoval predstavnik ameriške konsultantske tvrdke Bureau of Reclamation inž. Carlos B. Bates. Prepričal se je in potrdil, da zagotavlja modelna turbina obratovanje velike turbine v popolni skladnosti s pogodbenimi garancijami. V optimalni točki obratovanja je celo dokazan preseg izkoristka nad garantirano vrednostjo, kar daje upanje na priznanje premije LITOSTROJU, če bo tudi velika turbina pokazala isto lastnost.

L. Šolc, dipl. ing.

Slika modelne turbine na preizkusni postaji

Več pomoči delegatom

Po sklepu prve seje predsedstva smo mladi v naši organizaciji združenega dela pripravili tridnevni seminar. To je bil uvod v cikel izobraževanja, ki ga namerava komisija za idejnopolitično delo in komisija za družbenoekonomske odnose izpeljati v tem letu. Seminarja se je udele-

žilo 58 mladih, predvsem zato, da zvmemo nekaj več o tistem, kar je še potrebno narediti v naši OZD tako na družbenopolitičnem, kakor tudi na gospodarskem področju. Tako smo na seminarju zvedeli, kako mora delovati delegatski sistem, kako se je razvijala marksistična misel, pogovarjali smo se o delovanju mladinske organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela in organizaciji združenega dela, na koncu pa smo se pogovarjali z našimi družbenopolitičnimi in vodilnimi delavci OZD.

O delovanju delegatskega sistema, o njegovem razvoju do današnje stopnje in o njegovem namenu nam je predaval tov. Stane Vlaj — strokovni sodelavec republiške konference SZDL in predavatelj političnega sistema na enoletni politični šoli. Delegati morajo izražati neposredne in resnične interese delegatov, odločati se morajo le na podlagi razprav med delovnimi ljudmi, saj je delegatski sistem sklop odnosov in razmerij, ki odloča o vseh bistvenih vprašanjih naše družbe. Prav zato mora biti delegat stalno in tesno povezan z delovnimi ljudmi.

Po končani uvodni razpravi je sledila živahna razprava, v kateri so sodelovali predvsem delegati, najsi bo to za zbornice združenega dela ali delegati v samoupravnih interesnih skupnostih. Spregovorili so o gradivu, ki je vse preobširno, o pomoči, ki naj bi jo nudile delegacijam pri njihovem delu strokovne službe, o gradivu, ki so ga prepozno poslali, tako da je bilo malo časa namenjenega za razpravo med delegati, ali pa še tega ni. Največ pozornosti so mladi posvetili izobraževanju delegatov. Nekaj besed smo posvetili tudi pomoči sindikata pri delovanju delegatov. Sindikalna organizacija v naši organizaciji združenega dela je vzorno izvedla volitve tako za delegate v zbornice združenega dela kakor tudi za samoupravne interesne skupnosti, zelo malo pa je naredila, da bi delegate izobraževala in jih usposobila za njihovo uspešno delovanje. Žal pa so besede »le z dobro usposobljenimi ljudmi lahko pričakujemo tudi dobro delovanje de-

legatskega sistema« ostale samo na papirju.

O razvoju marksistične misli nam je spregovoril tov. Jože Žlah-tič. Od nemške klasične filozofije je Kanta, Schellinga, Fichteja in Hegla, ki je prvi začel razvijati dialektično misel, vendar na idealistični osnovi, smo prišli do Marxa, ki je utemeljil materializem. Marx je dejal: »Do sedaj so ljudje svet različno razlagali, gre pa za to, da ljudje svet okoli sebe spremenijo«.

O delu v našem podjetju smo se pogovarjali z generalnim direktorjem dipl. ing. Markom Kržišnikom, direktorjem ZSE tov. Pavletom Kriličem, s članom sveta ZK tov. Vukosavom Živkovičem in predsednikom upravnega odbora dipl. inž. Markom Celarcem.

V uvodnih besedah je generalni direktor orisal položaj našega kolektiva. Predvideni gospodarski načrt za letošnje leto je izpolnjen z naročili, tako da je pred nami veliko delovnih nalog. Prednost pred drugimi podjetji imamo predvsem v tem, da Litostroj izdeluje le po naročilu in so izdelki že vnaprej prodani, kar seveda izključuje možnost, da bi se že izgotovljeni izdelki kopičili po skladiščih in obenem zagotavlja zaslužek vsem našim delovnim

(Nadaljevanje na 4. strani)

MLADINKE, MLADINCI!

Na podlagi dokumentov 9. kongresa ZSMJ oziroma statuta ZSMJ ter na podlagi sklepa druge seje predsedstva koordinacijske konference ZSMS TZ Litostroj bomo 15. aprila pri izplačilu osebnega dohodka odtegnili članarino za leto 1975 v višini 12 din.

Tiste mladinke in mladince, ki ne želijo biti več člani ZSMS in zato tudi ne želijo plačati članarine, prosimo, da pisмено sporočijo na predsedstvo ZSMS TZ Litostroj (mladinska soba v obdelovalnici).

Predsedstvo ZSMS
OTD TZ Litostroj

Livarji prej v pokoj

Težko in zdravju škodljivo delo, ki so mu izpostavljeni delavci v livarnah, je že pred leti privedlo do akcije za zaščito delavcev v smislu zmanjšanja delovne dobe. Uspeh tedanjih prizadevanj je bilo priznanje nekaterih delovnih mest za taka, ki se jim zavarovalna doba šteje s povečanjem, pri čemer so bila v livarnah T. Z. Litostroj kot taka določena in priznana naslednja delovna mesta:

FORMAR ROČNI
FORMAR STROJNI
ČISTILEC ROČNI
ČISTILEC STROJNI
BRUSILEC ROČNI
BRUSILEC NA VISEČEM BRUŠU
PRIPRAVLJALEC PESKA
ŽERJAVOVODJA NAD LIVNIMI
POLJI
TALILEC
IZPRAZNEVALEC
PONVIČAR
ŠAMOTAR
PESKAR
JEDRAR — odobreno 1. 1974

Neenoten kriterij pri postavljanju zahtevkov za beneficiranje delovne dobe, predvsem pa razdrobljenost, neenakost delovnih pogojev v posameznih livarnah, iz česar izhaja tudi različno poimenovanje istih del v različnih livarnah, so povzročili, da s tedanjo akcijo niso bila zajeta vsa tista delovna mesta oziroma dela, ki jih zakonsko določilo ni izredno navajalo, glede na težavnost dela in škodljivost zdravju pa vsekakor sodijo med tista, pri katerih naj se delovna doba šteje s povečanjem.

Posamezne livarne in druge organizacije združenega dela, ki imajo v svojem obsegu tudi livarniške obrate, so posamično, a nepovezane med seboj poskušale uveljaviti beneficirano delovno dobo za vsa tista delovna mesta, ki jih zakonski predpis ni zajel. Tako je ravnala tudi naša organizacija združenega dela.

Na zahtevo sindikata smo že 1. 1968 poskušali uveljaviti zahteve za nekatera prizadeta delovna mesta. Zahtevek pa so zavrnili z utemeljitvijo, da na teh delovnih mestih ne izpolnjujejo zahteve Zakona o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

V letu 1972 so na podlagi vztrajnih zahtev prizadetih delavcev in njihovih sindikalnih organizacij pobudo prenesli iz posameznih organizacij združenega dela na strokovna livarska zdru-

ženja, pri čemer sta največjo iniciativo izkazala Društvo livarjev SR Srbije in Udruženje jugoslovanskih livnic. Na iniciativo teh dveh združenj je bila izdelana obširna strokovna študija »Zahtev sa stručnom dokumentacijom za dopunu beneficiranja staža radnika na radnim mestima ulivnicama«, ki jo je izdelal Inštitut SR Srbije za medicino dela.

Ta študija obravnava težavnost dela in škodljivost dela in delovnih pogojev v vzorčno izbranih livarnah v SR Srbiji z različno stopnjo mehaniziranosti in predstavlja strokovno utemeljenost zahtev livarskih delavcev po beneficiranju delovne dobe. Iz aspektov medicine dela obravnava škodljive vplive na zdravje delavcev in podkrepljuje te podatke s statističnimi podatki o vrstah obolenj, številu obolelih ali prizadetih delavcev, invalidnosti itd.

Na osnovi teh podatkov postavlja zahtevo po beneficiranju delovne dobe za sledeča delovna področja:

- priprava in predelava peska
- izdelava peščenih jeder
- zalaganje — šaržiranje in vzdrževanje peči za taljenje sive litine, jekla in barvnih kovin
- litje v kalupe in kokile (pod pritiskom, centrifugalno in gravitacijsko)
- transport v livarnah
- vzdrževanje livarskih naprav, talilnih in ostalih agregatov
- proizvodno-tehnična in vodstvena delovna mesta v livarnah.

Izbor vzorčno obravnavanih livarn v študiji je tak, da prikazuje povprečje stanja za celotno jugoslovansko livarsko industrijo. Zato so študijo osvojile kot podlago svojih zahtevkov po predhodnem preverjanju primerljivosti podatkov s stanjem v njihovih livarnah tudi druge republike. Na ta način je akcija za uveljavljanje beneficirane delovne dobe v livarnah dobila obče jugoslovanski značaj.

V Sloveniji je bilo eden glavnih nosilcev pobude za uveljavitev beneficirane delovne dobe prav naše podjetje, ki je z vključitvijo Livarskega društva Slovenije doseglo, da je akcijo prevzel republiški odbor sindikata delavcev kovinske industrije. Le-ta je v 1. 1974 osnoval dve komisiji, ki sta imeli naslednjo nalogo:

- zbrati podatke iz posameznih slovenskih livarn
- oceniti strokovno študijo, ki so jo izdelali v SR Srbiji.

V delo komisij so bili vključeni pretežno predstavniki slovenskih livarn.

Delo obeh komisij je bilo zaključeno v decembru 1974, nato pa je njene sklepe dokončno potrdil tudi izvršni odbor republiškega odbora sindikata delavcev kovinske industrije ter jih posredoval v končno odločanje Skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja SR Slovenije.

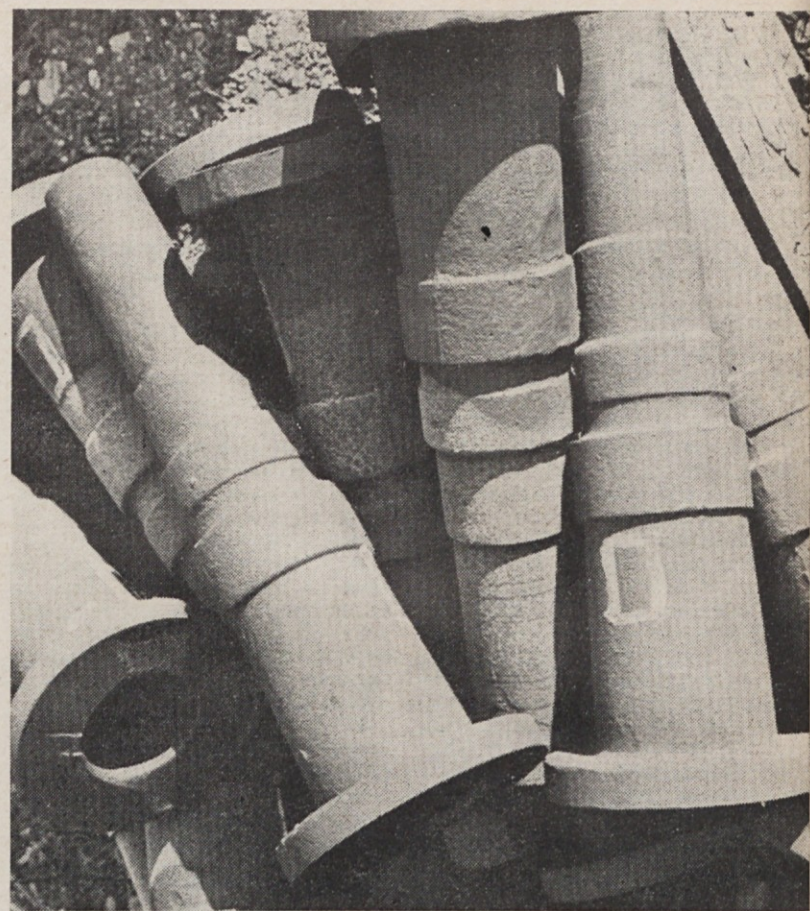
V teh sklepih je predvsem poudarjeno:

- Pogoji dela v livarnah železnih in neželeznih kovin so takšni, da kljub ukrepom za preprečevanje škodljivih vplivov na današnji stopnji razvitosti livarstva pri nas, teh vplivov ni možno preprečiti. S tem komisija meni, da je gradivo Inštituta za medicino dela SR Srbije realna osnova za oceno stanja tudi v slovenskih livarnah.

— Vse skupine delovnih mest, ki jih gradivo obravnava, so izpostavljene škodljivim vplivom, ki daleč presegajo dovoljene količine po obstoječih zakonih in pravilnikih o varstvu pri delu.

— Na teh delovnih mestih se pojavljajo obolenja, ki vplivajo na trajno prizadetost delavcev že po relativno kratkem času zaposlitve 5 do 10 let in tudi prej, pri čemer so najpogostejša obolenja dihalnih organov in prebavil. Obseg in struktura obolelih delavcev nujno terjata zaščitne ukrepe, med katere sodi tudi skrajšanje delovne dobe.

— Upravičenost do beneficiranja je potrebno opredeliti iz de-

Industrijska »forma viva« (J. Jeraša)

la, ne pa iz naziva delovnega mesta, ob tem pa je ta zahteva upravičena šele tedaj, ko je organizacija združenega dela preverila druge realne možnosti za izboljšanje delovnih pogojev.

Pri oblikovanju teh sklepov je komisija predvsem upoštevala načela, ki so izražena z družbenim dogovorom o načelih ter kriterijih in osnovah postopka za določanje delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem (Ur. list SR Slovenije št. 25 — 1974), od katerih je posebej poudarila, naj določanje beneficiranih delovnih mest ne bo sredstvo za skrajšanje delovne dobe, ampak skrajni ukrep za za-

ščito delavcev, tedaj ko so izčrpane možnosti zadostne zaščite delavca na delovnem mestu.

Z delom posebnega telesa pri Skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja SR Slovenije pri študiji in sklepih Republiškega odbora Sindikata delavcev kovinske industrije bi morali pričeti v prvem četrtletju tega leta. Glede na dobro pripravljene predloge lahko torej kmalu računamo z določenimi rezultati vseh dosedanjih naporov in upravičenih zahtev delavcev, ki delajo v težkih in zdravju škodljivih razmerah v naših livarnah.

Stanislav Bradeško, dipl. ing.

Pouk o varstvu pri delu

Po zakonskih določilih je organizacija združenega dela dolžna izdelati določen program izobraževanja delavcev na delovnih mestih, kjer je povečana nevarnost za poškodbe oziroma nevarnost obolenj. V ta program pa bodo zajeti projektanti določenih področij, vodje neposrednih proizvajalcev oziroma tisti, ki so kakorkoli povezani z delovnimi mesti direktno v delavnicah, ter tudi neposredni proizvajalci.

Program izobraževanja o varstvu pri delu bo določal vsebino in obseg znanja, ki ga delavec potrebuje za varno opravljanje dela. V programu so določena praktična znanja in znanja iz teorije o varstvu pri delu.

Nov način izobraževanja pa bo v razliko od sedanje prakse nekoliko spremenjen. Temeljni zakon zahteva, da delavca pouči I z j a v a

Podpisani, zaposlen v TOZD

na delovnem mestu izjavljam, da sem bil teoretično in praktično poučen o osnovah varnega dela, katerega opravljam. Poučen sem bil o zahtevah varnosti, ki so spodaj navedene, iz česar sem opravil tudi preizkus znanja, kar potrjujem s svojim podpisom.

Pouk za opravljanje preizkusa znanja iz varstva pri delu

- Opis delovnega mesta, delovnega postopka, stroja ali naprave in ostalih sredstev za delo,
- opis vseh nevarnosti, ki se pojavljajo na delovnem mestu in izvirajo iz sredstev za delo, materiala ali nepravilnega načina dela,
- navesti prepovedi, ki se morajo upoštevati in so zajete v določilih internega pravilnika o varstvu pri delu, ter od njih zavisijo varno delo,
- opisati tehnično zaščito stroja, naprave, odnosno delovnega mesta, zlasti njeno funkcijo in način uporabe,
- opisati in prikazati način uporabe dodeljenega osebne varnostnega sredstva,
- navesti pravice in obveznosti delavca na delovnem mestu do varstva pri delu, kakor to zahteva interni pravilnik o varstvu pri delu,
- način uresničevanja varstva pri delu v TOZD,
- ekonomske in psihosociološke posledice poškodb pri delu v TOZD,
- osnovni povzročitelji poškodb pri delu v TOZD.

Podpis osebe, ki je vodila pouk

Podpis delavca

Ing. Ivan Šavor

Mladinci iz Litostroja na partijskem seminarju (Foto Vintar L.)

Več pomoči delegatom

(Nadaljevanje s 3. strani)

ljudem. Tov. Pavle Krilič je spregovoril o gradnji stanovanj in samskega doma. Izvedeli smo, da bodo 45 stanovanj za mlade družine predvidoma dogradili meseca septembra. Tudi novi samski dom bo predvidoma končan v istem času.

To je bil del programa družbenega standarda. Predvidena je sicer še nadaljnja gradnja stanovanj, saj naše podjetje dodeljuje kredite za nakup stanovanja, gradnjo individualnih stanovanjskih hiš in za adaptacije.

V razpravi smo mladi poudarili, da bomo s svojo vneto do-prinesli k temu, da bi predvideni gospodarski načrt v celoti realizirali, vendar je potrebno, da odpravimo negativne pojave pri

funkcioniranju celotnega delovnega procesa in da bolje organizacijsko uredimo delovanje letnega. Prav tako menimo, da morajo vodstvena delovna mesta sestiti le strokovno usposobljeni delavci, kajti dosedaj smo večkrat dovolili, da so taka delovna mesta zasedli manj sposobni in ne osveščeni ljudje.

Lahko rečemo, da je bil seminar uspešen, marsikateri delegat je pohvalil predavanje o delegatskem sistemu, saj mu je to predavanje razjasnilo nekatere nerazčiščene pojme o delovanju tega sistema. Vsi mladi pa si še želijo razgovora z našimi vodilnimi delavci. Že na seminarju se je pokazalo, da je bil za to temo čas zelo kratko odmerjen. Spraševali bi še kar naprej, če ne bi bilo že tako pozno.

BOLJŠI OBETI

NEPOSREDEN VPLIV NOVE STANOVANJSKE POLITIKE
NA REŠEVANJE STANOVANJSKIH VPRAŠANJ
LITOSTROJSKIH DELAVCEV

Po sprejetju ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije in ustave Socialistične republike Slovenije v prvi tretjini preteklega leta je bilo sprejetih več zakonov oziroma podpisanih večje število samoupravnih sporazumov, katerih osnovni predmet je kompleksno reševanje stanovanjske problematike.

Samoupravne interesne skupnosti na področju stanovanjskega gospodarstva so se v preteklem obdobju konstituirale, vendar še niso v popolnosti zaživele, tako da smo v letu 1974 odvajali, zbirali oz. razdeljevali sredstva solidarnostnega sklada in Zbora vlagateljev za področje vseh mestnih občin (v letošnjem letu bo celotno navedeno področje urejeno v okviru Stanovanjske skupnosti občine Šiška).

I.

Zbor vlagateljev s sedežem v Ljubljanski banki je v preteklem obdobju razpisal tri natečaje za kreditiranje stanovanj, ki jih grade pravne osebe in fizične osebe, del sredstev pa je namenil tudi za komunalno urejanje zemljišč. Upoštevajoč možnost pravilnika zbora vlagateljev, je bilo možno konkurirati za posojilo na I. natečaju le pravnim osebam, fizičnim osebam pa je bila ta možnost dana na II. in III. natečaju; naši delavci so preko kadrovske službe to možnost izkoristili, in sicer:

1. Na II. natečaj zbora vlagateljev se je prijavilo 43 prosilcev, in sicer 32 prosilcev za dodelitev posojila za individualno gradnjo stanovanjske hiše oziroma adaptacijo in skupnem znesku 1.515.000 din, 11 delavcev je zaprosilo za posojilo za nakup standardnega stanovanja v etažni lastnini v skupnem znesku 1.090.129 din ali skupaj 2.605.129 dinarjev. Rezultat natečaja je naslednji:

Posojilo za nakup standardnega stanovanja v etažni lastnini je prejelo 11 prosilcev v skupnem znesku 940.000 din.

Posojilo za gradnjo individualne stanovanjske hiše je prejelo 16 prosilcev v skupnem znesku 695.000 din.

Prošenj za posojilo za adaptacijo stanovanjskih hiš na II. natečaju niso upoštevali.

Poprečni znesek posojila za nakup standardnega stanovanja v etažni lastnini zneske 85.000 din, za gradnjo individualne stanovanjske hiše pa 43.000 din.

2. Na III. natečaj zbora vlagateljev se je prijavilo 42 prosilcev, in sicer 29 prosilcev za dodelitev posojila za individualno gradnjo stanovanjske hiše, 8 za adaptacijo in 5 prosilcev za nakup standardnega stanovanja v etažni lastnini. Rezultat natečaja je bil naslednji:

Posojilo za nakup standardnega stanovanja v etažni lastnini so prejeli 3 prosilci v skupnem znesku 158.000 din.

Posojilo za gradnjo individualne stanovanjske hiše je prejelo 17 prosilcev v skupnem znesku 610.000 din.

Posojilo za adaptacijo stanovanjske hiše so prejeli 3 prosilci v skupnem znesku 90.000 din.

Poprečni znesek posojila za nakup standardnega stanovanja v etažni lastnini zneske 52.000 din, za gradnjo individualne stanovanjske hiše 35.000 din in za adaptacijo stanovanjske hiše 30.000 din posojila.

II.

1. Na I. natečaj Solidarnostnega stanovanjskega sklada za območje ljubljanskih občin se je odzvalo 95 članov delovnega kolektiva. Na natečaje solidarnostnih skladov občin Domžale ter Škofja Loka, ki sta bila objavljena v istem času, pa sta se odzvala dva delavca. Strokovna služba KSS je na podlagi vloženih prošelj zbrala vso potrebno dokumentacijo, komisija pri UOP za stanovanjska vprašanja pa je na podlagi določb Pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi solidarnost-

nega stanovanjskega sklada, komisijsko ocenjevala stanovanjske razmere prosilcev. 93 prošelj, opremljenih z vsemi dokazili, je strokovna služba dne 21. 6. 1974 odstopila Solidarnostnemu stanovanjskemu skladu za območje ljubljanskih občin, štiri prošnje pa so delavci vložili neposredno na pristojen solidarnostni stanovanjski sklad.

Pri preverjanju upravičenosti posameznih prosilcev do stanovanja, zgrajenega s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada, je strokovna služba sicer v več primerih ugotovila, da prosilci ne izpolnjujejo zahtevanih pogojev bodisi glede višine osebnega dohodka bodisi glede krajne pristojnosti, vendar pa je dokončno odločitev o prošljah prepustila Solidarnostnemu stanovanjskemu skladu. Skupaj je bilo Solidarnostnim stanovanjskim skladom poslanih 97 prošelj delavcev, od tega je 60 prosilcev z nizkimi osebnimi dohodki, 37 pa je mladih družin.

Iz navedenega je razvidno, da je Litostroj nudil za 37 delavcev jamstvo, da jim bo po izselitvi iz stanovanja, zgrajenega s sredstvi Solidarnostnega sklada, dokončno rešil stanovanjsko vprašanje v smislu sklepa 16. redne seje DSP točka 10 z dne 25. 4. 1974.

Solidarnostni sklad je konec leta 1974 objavil prioriteto listo za dodeljevanje stanovanj mladim družinam in delavcem z nizkimi osebnimi dohodki; na prioritetni listi je dvaindvajset prosilcev z nizkimi osebnimi dohodki in 27 mladih družin, skupno je torej litostrojskih prosilcev 49.

Navedenim prosilcem bo ustrezno stanovanje zagotovljeno oziroma dodeljeno predvidoma do konca letošnjega leta (v prvi etapi se bo selilo 14 družin naših delavcev do konca marca tega leta).

Opisani način reševanja stanovanjske problematike je že dal prve rezultate, saj so se prve družine mladih prosilcev in delavcev z nizkimi osebnimi dohodki v začetku tega leta vselile v nova stanovanja; prav tako so tudi prosilci, ki jim je bilo dodeljeno posojilo zbora vlagateljev, že kupili lastniška stanovanja oziroma dogradili lastne enodružinske stanovanjske hiše.

Ce smo bili ob določanju in

sprejemanju nove stanovanjske politike nezaupljivi in smo včasih tudi dvomili v hitrejše reševanje stanovanjskih vprašanj, zlasti delavcev z nižjimi osebnimi dohodki in mladih družin, lahko danes z večjim optimizmom pričakujemo še hitrejšo in smotrnejšo stanovanjsko izgradnjo. Gotovo je, da bomo z začrtano stanovanjsko politiko nadaljevali; v marcu pričakujemo natečaj za dodeljevanje posojil za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, nakup stanovanj v etažni lastnini in adaptacijo obstoječih stanovanjskih prostorov, kakor tudi ponoven natečaj solidarnostnega sklada za dodeljevanje najemniških stanovanj delavcem z nižjimi osebnimi dohodki in mladim družinam.

O pogojih obeh omenjenih natečajev bo strokovna služba v Kadrovskega splošnem sektorju vsem doslej že evidentiranim prosilcem nudila podrobnejša pojasnila in podala ustrezna napotila.

Irena Kosmač

Primorske strehe (Foto J. Jeraša)

Novi predsednik sindikata

Prvega februarja so bili občni zbori osnovnih organizacij sindikata. O vsebini teh zborov smo že poročali, za predsednike pa so bili izvoljeni: TOZD FI Ivan POGAČAR, TOZD PI Miro PODBEVŠEK, TOZD IVET Anton VIRANT, TOZD Servis Drago DEČMAN, TOZD ZSE Stane KOCJAN, TOZD ICL Jože GASPERLIN in delovna skupnost SSP Marjan LOVŠIN.

Za predsednika konference osnovnih organizacij sindikata je bil na prvi seji izvršnega odbora izvoljen tov. Miro PEČEK.

Da bi vam novega predsednika predstavili, smo tov. Pečka prosili za kratek razgovor.

Ze dvanaajsto leto si Litostrojčan. Čemu pripisuješ dejstvo, da vztrajaš v istem podjetju, ko nekateri drugi pogosto menjajo zaposlitev?

Osnovni vzrok, zaradi katerega si vezan na neko mesto, je v posamezniku samem in okolju, v katerem delaš. Spoznaš delavce, navadiš se okolja, področje dela ti postane domače. Svoje prispeva tudi urejeno bivanje v samskem domu. Sedaj, ko sem poročen, upam, da bom dobil stanovanje. Ta možnost je večja, kot če bi bil novinec.

Kaj vpliva nate, da se bolj kot sicer angažiraš v družbenopolitičnem življenju?

Predvsem me priteguje dinamika življenja. Odtod moje de-

lovanje v družbenopolitičnih in samoupravnih organih, ki ga pojmujem kot sestavni del mojega delavnika. Menim, da bi večina delavcev morala misliti in delati tako, če bi hoteli prispevati svoj delež v izgrajevanju družbe. Žal marsikateri še vedno mislijo precej po starem, ko so med delavci bili še mezdni odnosi.

Nova ustava vsekakor nakazuje povsem nove odnose in tudi spremenjeno vlogo članov in osnovnih organizacij.

Da, dejavnost in vloga sindikatov se po novi ustavi bistveno spreminja. Danes bojujemo bitko za tak družbenoekonomski položaj delavca, ki bo omogočil njegov dejanski vpliv na razširjeno reprodukcijo in delitev družbenega proizvoda sploh.

Kakšna pa je pri tem neposredna vloga sindikatov?

Naša naloga je spremeniti star način delovanja članov tako, da se bo oblikovala socialistična sa-

moupravna zavest, s katero bomo spreminjali odnose. Nova organiziranost sindikata daje večje pristojnosti osnovnim organizacijam. Te bodo nosilke vseh dejavnosti na socialnem, kulturnem, športnem in drugih področjih.

Naštete dejavnosti so za delovnega človeka neobhodno potrebne, saj z njihovo pomočjo obnavlja delavec delovno sposobnost, pa tudi sebe oblikuje kot celovito osebnost.

Kaj pomeni posameznik v delovanju sindikalne organizacije?

Dejavnost sindikata je v celoti odvisna od članstva. Jaz kot predsednik le zastopam na različnih ravneh najširši interes članov. Večkrat premišlujem o tem, da bomo morali spremeniti razmere, v katerih so posamezniki vsiljevali svoje politične in samoupravne odločitve drugim. Prevelik individualizem lahko povzroči mnogo škode. Uspeh posameznega predstavnika organizacije je odvisen od tega, kako uspe izraziti najširši interes članstva.

Kaj pričakuješ od članov sindikata?

Pričakujem, da bodo člani osnovnih organizacij sindikata dosledno po ustavi izpolnjevali svojo novo vlogo. Uspehi članstva v teh prizadevanjih bodo tudi moji osebni uspehi.

O internih glasilih

Glede na to, da so glasila in bilteni delovnih organizacij, ki so v naši republiki kar številni, izredno pomemben dejavnik v obveščanju naših občanov delavcev, se z vsebino teh gasil kritično ukvarjajo tudi osrdenja slovenska glasila. Delo je objavilo članek v naslovu: »O čem pisati v glasilih?« Prispevek objavljamo zato, ker bodo ugotovitve v članku prav gotovo zanimale tudi naše bralce.

Ni naključje, da se pri sedanjih ocenah samoupravnih odnosov v TOZD na vseh straneh množijo kritike na vsebino obveščanja v internih biltenih, glasilih in časopisih delovnih organizacij. Uredništva teh gasil so večinoma vezana na upravne službe ali centralne organe, s čimer je v osnovi tudi že nakazana njihova uredniška usmeritev.

Ne bi se spuščali v formalne stvari, v obliki in jeziku teh gasil, čeprav bi tudi tukaj veljalo kaj spremeniti in izboljšati.

V glavnem pa je mogoče pristati na oceno, da so se ta gla-

sila v večini primerov zelo slabo vključevala v snovanje samoupravnih odnosov v kolektivih in v obliki informiranja, ki bi ob konkretnih pojavih v delovnih kolektivih obveščala in hkrati usposabljala delavce za odločanje in angažiranost v temeljnih celicah samouprave. V večini gasil in biltenov prevladujejo poslovna poročila, sklepi centralnih organov, neredko pa tudi informacije, ki ne sodijo v tak specializiran tisk, ker imamo za zabavo, enigmatiko, leposlovje, šale in domisljice že dovolj drugega tiska.

Marsikje je prostor slabo izrabljen za nepomembno, medtem ko ostajajo temeljni problemi samoupravnih odnosov, razvoja in perspektive, predvsem pa polemike okrog načrtov, zamisli proizvodnega sodelovanja in integracije, družbenega standarda in porabe sredstev nedotaknjeni, nespodbujani ali celo zamolčani. Da ne govorimo o tem, da so mnoga glasila dejansko reklamni prospekti podjetij, namenjeni za prestižno rabo zunaj sebe, ne pa politična glasila.

Nič najbrž ne bi premaknili, če politične organizacije v delovnih kolektivih ne bodo doumele, da so ta glasila predvsem sestavni del političnih nalog. To pa pomeni, da jih je treba uredniško usposobiti za politično delovanje, iztrgati iz gole poslovnosti in komercialnosti in reprezentativnosti ter izpod vpliva zaprtih struktur v upravnih službah. Uredništva zato ne sodijo v upravne službe. Njihovo mesto je v kolektivu, ob boku organiziranih političnih sil. Njihovo delo mora biti odprto za enotnost družbenopolitične akcije in programskih dokumentov, uperjeno tudi proti zaprtosti vase, lokalizmu in partikularizmu lastne sredine, odprto k vsakemu delovnemu človeku v kolektivu.

Ne bi bilo dobro, če bi sedanje pomanjkljivosti iskali samo v uredništvih teh gasil. Treba bo namreč končno določiti status teh gasil in njihovih uredništev, njihove naloge in odgovornost. Ni dvoma, da morajo biti ta glasila last kolektivov in da so sredstvo odgovorne družbenopolitične in ekonomske ter kulturne informacije.

Zanima vas...

Litostrojski likovniki v Ilirski Bistrici

Oktobra lanskega leta so se srečali litostrojski likovniki in ustanovili likovno sekcijo pri sindikalni organizaciji.

Že dosedanje občasne razstave v tovarni ob pomembnih jubilejih so pokazale, da sta število likovnikov in njih amaterska raven takšna, da bi se lahko predstavili tudi občinstvu izven okvirov Litostroja.

Zanimanje posameznikov in priložnost za razstavo sta naše slikarje, kiparje in grafike pripejala v Ilirsko Bistrico. Tam so ob sodelovanju Temeljne kulturne skupnosti iz Ilirske Bistrice v domu družbenih organizacij razstavili 37 del.

Razstavljalce in obiskovalce je ob otvoritvi 18. februarja v imenu sindikalne organizacije pozdravil tov. Milan Vidmar, ki je ob tej priliki dejal:

»Imam prijetno dolžnost, da v imenu osnovne organizacije sindikata LITOSTROJ odprem raz-

stavo likovnih del delavcev našega kolektiva. Gre za dejavnost slikarjev in kiparjev amaterjev, ki poleg svojega rednega dela v tovarni v prostem času najdejo toliko moči, da se po svojih nagnjenjih posvetijo likovnemu ustvarjanju. Ko boste gledali njihova dela, ne iščite visoko strokovnih, akademsko dovršenih stvaritev. Predvsem ocenjujte vrednote posameznikov, ki so imeli toliko poguma, da so se ob svojem osnovnem poklicu zapisali še nekemu drugemu svetu, izražanju vsega lepega, čeprav vsak na svoj način.

Ob tem ko razstavo prirejamo, se zavedamo, da izpolnjujemo poslanstvo medsebojnega sporazumevanja in sodelovanja, ki lahko vodi le k obojestranskemu zadovoljstvu. Vaš prijazni sprejem in pripravljenost, s katero ste nam omogočili pričojočo razstavo, pa govori v prid temu, da bomo še prišli.

Številne spodbudne besede v knjigi vtisov dajejo udeležencem polet in vzbujaajo željo, da bi bilo takih razstav v prihodnje več tudi v naši delovni organizaciji.

K. V.

Obiskovalci ob otvoritvi razstave litostrojskih likovnikov (Foto J. Z.)

Poškodbe v januarju

V mesecu januarju 1975 smo imeli v naši organizaciji združenega dela 35 poškodb, od tega 7 na poti v službo oziroma iz službe.

Zaradi poškodb smo izgubili 587 delovnih dni.

V TOZD PI-livarni sive litine so imeli 11 poškodb in so zaradi njih izgubili 172 delovnih dni, v livarni jeklo litine so imeli 7 poškodb in so izgubili 99 delovnih dni, v pločevinarni so imeli 1 poškodbo in so izgubili 17 delovnih dni. V TOZD FI so imeli 12 poškodb in so zaradi teh izgubili 161 delovnih dni; v TOZD IVET so imeli 2 poškodbi in 57 izgubljenih delovnih dni; v TOZD ZSE so imeli 1 poškodbo in so izgubili 18 delovnih dni; v TOZD ICL niso imeli nobene poškodbe, ampak so zaradi poškodb v enem od prejšnjih mesecev izgubili 27 delovnih dni; v DS SSP so imeli 1 poškodbo in so izgubili 36 delovnih dni.

Glavo si je poškodoval 1 delavec, oči 6, prste rok 9, ostali del roke 7, noge pa si je poškodovalo 12 delavcev.

Največ poškodb je bilo v sredo 10, nato sledijo v petek 9, v ponedeljek 7, v torek 5, v četrtek 3 in v soboto 1 poškodba.

V mesecu januarju smo imeli 1 poškodbo manj, kot v istem mesecu lani.

SLUŽBA VARSTVA PRI DELU

Krvodajalci izobraževalnega centra Litostroj pred odhodom na odvzem krvi (Foto J. Z.)

Ansambel »Milana Stanteta« med izvajanjem programa

VEČER PESMI

V zvezi s kulturno akcijo na področju mesta Ljubljana je Zveza kulturno prosvetnih organizacij (ZKPO) izvedla več kulturnih prireditev predvsem za tiste delavce iz drugih sosednjih republik, ki so zaposleni po podjetjih ljubljanskih občin.

V drugi polovici januarja so organizirali kulturno prireditev za delavce Litostroja v domu »Svobode« v Šiški. Ansambel »Milan Stante« iz Ljubljane s pevkama Melito Jerše in Olgo Jež-Petkovič je izvedel prijeten program pesmi jugoslovanskih narodov. Poslušalci, ki so napolnili dvorano, so z navdušenjem spremljali prireditev.

Litostrojski delavci, predvsem tisti iz drugih republik, bi radi še takih prireditev in želijo ansamblu »Milana Stanteta« veliko uspeha pri njegovem delu.

PRVIČ SEM DAL KRI

»...zato prosimo, da se prijavite v čim večjem številu...«

V mislih so mi še odmevale zadnje besede iz zvočnika, a že so mi pred očmi plesale slike tragičnih dogodkov, ki so mi za vedno ostale v spominu. Pomislil sem, kako dragocena je rdeča tekočina, pojem življenja, in koliko je je potrebno vsak dan. Spomnil sem se števil s televizijskega ekrana. Dokončno sem se odločil: prijavil se bom!

Prišel je tisti dan. Navaden ponedeljek. Nič posebnega. Jaz pa sem bil drugačen kot ponavadi. Zame je bil to velik dan, čutil sem se nekako ponosnega. Prišel sem ob določenem času pred šolo in bil sem presenečen, kajti toliko součencev res nisem pričakoval. Tedaj sem spoznal, da ta naša »razvajena mladina« le ni tako slaba — humana in solidarna je!

Avtobus nas je moral dvakrat prepeljati, toliko nas je bilo. Bili smo veseli in razigrani. Ne vem, kako so se drugi počutili, a jaz sem z razigranostjo skušal odpraviti neko vrsto treme. Še bolj sem bil presenečen na krvodajalskem zavodu, kjer so se gnetli krvodajalci iz raznih podjetij in naše šole. Med njimi so bili predvsem mladi. Najprej smo čakali pred okencem, kjer so si zapisa-

li naše podatke. Bilo je neverjetno, kako so se ljudje prerivali, kot da bi dajali kaj zastoj. Čakal sem in čakal, se prerival naprej in končno prišel do okenca. Bil sem ves prepoten in jezen, saj malo bolje bi pa lahko to organizirali.

Čakal sem v čakalnici, da bi oddal kri. Strah me je bilo. Za trenutek me je obšlo, da bi ušel, toda ko sem pogledal okoli, sem opazil same mirne obraze. Nekateri so si s šalami krajšali čas, toda šepetali so. Zakaj? Ali so s tem preganjali svoj strah?

Tedaj sem opazil v kotu simpatično dekle. Bila je bleda in utrujena, a njene oči so plašno

iskale znan obraz. Poznala sva se. Pogovarjala sva se o marsičem in si krajšala čas. Potem so poklicali njo, nato mene. S težkimi koraki sem se podal proti vratom. Pogledal sem dekle. Njen obraz je bil skoraj siv, a se je vseeno smejala. Njena roka se je samo za hip dotaknila moje in strahu nisem več občutil.

Ko sem ležal na postelji, sem premišljeval o tem, da sem daroval le malo krvi. Toda veliko nas je in samo tako lahko zberemo dovolj krvi, ki vrne sočloveku zdravje. Mora nas biti še več. Vem, da bom sem še prihajal.

Aco Adamovič

Udeleženci skupščine

MODRA KRILA

Dne 27. januarja je bila v Kino dvorani ICL Litostroja 21. skupščina aero kluba »Stanko Bloudek« iz Ljubljane. Poročilo o delu kluba je podal sekretar kluba, član našega kolektiva, tov. Vinko Kabaj. Iz poročila je razvidna živahna dejavnost kluba, v katerem je včlanjenih precej letalcev iz Litostroja, ki bodo sodelovali pri uresničitvi letošnjega programa, kakor tudi pri gradnji novega športnega letališča na Brezovici pri Ljubljani. Sodelovali bodo tudi pri pomembnih republiških in zveznih tekmovanjih, ki bodo letos v SR Sloveniji. Tov. Vinko Kabaj je bil ponovno izvoljen, t. j. že dvanajstič, za sekretarja kluba. K doseženim uspehom v preteklem mandatnem obdobju iskreno čestitamo!

V. K.

Zdravje litostrojanov v letu 74

Po podatkih, ki so nam na razpolago, je bilo v letu 1974 prečno število zaposlenih 3304. V tem številu so zajeti tudi zaposleni v LINT, ZSE in ICL, medtem ko je brez ICL 3136 Litostrojanov. Ti dve številki sta pomembni za obolevnost in pri številu bolniških dni.

Oglejmo si najprej podatke o obolevnosti med Litostrojanami. Kljub temu, da smo imeli vse leto enega zdravnika manj, kot je predvideno, je bilo opravljenih 25.950 pregledov ali 893 pregledov na 100 zaposlenih. Vsak zaposlen je bil devetkrat pri zdravniku, medtem ko je bilo leto prej opravljenih 24.310 pregledov. To pomeni 749 pregledov na 100 zaposlenih, ali drugače, vsak zaposlen je bil sedemkrat pri zdravniku.

Zanimiv je podatek, da se je zdravilo v letu 1974 le 1766 bolnikov zaradi bolezni dihal, medtem ko jih je bilo leta 1973 kar 2216. Zaradi obolenj kosti in sklepov (»revma«) se je v letu 1974 zdravilo 876 bolnikov, leto prej le 730. Oglejmo si, koliko bolnikov je bilo poslanih v bolnico. Leta 1974 je odšlo v bolnico 145 bolnikov, leto prej pa le 109, k specialistom je bilo poslanih v letu 1974 949 bolnikov, leto prej pa kar 1142. Za podaljšanje bolniškega staleža prek 30 dni je bilo v letu 1974 poslanih 737 predlogov, v letu prej pa 292.

Za oceno invalidnosti ali za invalidsko upokožitev smo poslali 40 predlogov, od katerih pa invalidska komisija ni vseh še obravnavala. Če upoštevamo, da so vsi tisti, ki so prišli v ordinacijo, aktivni zavarovanci, pri katerih je treba vse podatke zapisati v kartoteko, poleg tega še stalno odgovarjati na telefonske klice iz tovarne, potem si res lahko predstavljamo, kako težko je delati v takih pogojih, posebno še, če vemo, da v splošnih ambulantah pišejo manj predlogov zdravniškim in invalidskim komisijam.

Da delo v naši ambulanti ni lahko, kaže že dejstvo, da kar vse leto ni bilo mogoče dobiti zdravnika. Zdravniki iz drugih obratnih ambulant, ki so nadomestili naše zdravnike v letu 1974, so komaj čakali, da jim jih ni bilo treba več nadomestiti, posebno še zato, ker ambulantni prostori ne olajšujejo zdravniškega dela, temveč ga še bolj otežujejo.

Oglejmo si zgubljene dneve zaradi bolezni in poškodb. V Litostroju je bilo zaposlenih v l. 1974 3108 delavcev, fond možnih delovnih ur v l. 1974 pa je znašal 7.583.959 ur ali 1.083.422 dni. Če pogledamo tabelo bolniških dni, kjer nam število 64.364,4 (števila za decimalno vejico pomeni uro, tako da je 7 ur en dan) pove, da je bil stalež v l. 1974 kar 5,9 %, oziroma če odštejemo odsotnost zaradi poroda in nosečnosti (3782 dni), potem dobimo 60.582 dni ali 5,57 % staleža. To je še vedno visoka številka, saj znaša poprečje v ljubljanski regiji 4,4 %. V ljubljanski regiji znaša v kovinski industriji število izgubljenih dni na zaposlenega približno 16 bolniških dni, medtem, ko je pri nas kar 19,3 dni.

Iz tabele razberemo, da je bilo največ bolniških dni zaradi nesreč, in sicer 17.790 dni ali 27,7 odstotka vseh bolniških dni. Zaradi nesreč pri delu je bilo izgubljenih 7959 dni ali 12,7 %.

Na drugem mestu so obolenja dihal z 10.793,3 dnevi ali 16,8 %, oziroma 3,42 dni na zaposlenega, v regiji 2,5 dneva. Temu sledijo obolenja kosti in sklepov z 10.524,6 dnevi ali 16,4 % od vseh bolniških dni. Na zaposlenega pride 3,34 dni (v regiji 1,8 dni). Ostala obolenja so povzročila izgubo 377 do 4506 dni.

Če želimo zmanjšati izgubo delovnih dni zaradi bolezni in poškodb, moramo poznati vzroke, med katerimi so poleg konstitucije in utrujenosti delavca, najpomembnejši delovni pogoji, ki pa niso po vsej tovarni enaki. Le-ti se spreminjajo glede na delovišča. Mnenje, da so najtežji

delovni pogoji v proizvodnji finalnih izdelkov, nam potrdijo podatki iz tabele bolniških dni. V TOZD PI je bilo leta 1974 zaposlenih 831 delavcev ali 26,5 % od vseh zaposlenih v Litostroju. Bolniških dni je bilo 21.068,2 ali 32,8 % od vseh bolniških dni (na zaposlenega 22,1 dneva). Nadalje vidimo, da je bilo izgubljenih 7836,2 dni zaradi poškodb. To znese 37,2 % od njihovih bolniških dni (za tovarno 27,7 %). Na vsakega zaposlenega pride 9,42 dni. Pri tem upoštevamo, da je bilo od 475 nesreč pri delu v celotnem podjetju kar 201 poškodba v TOZD PI in da je bil vsak poškodovanec zaradi poškodb pri delu 17,5 delovnih dni dela nezmožen (podatki SVD).

Na drugem mestu so obolenja kosti in sklepov, zaradi katerih je 261 bolnikov ostalo doma 3789 dni. Iz teh podatkov je razvidno, da je vsak bolnik ostal doma 14,5 dni. Glede na izgubljene delovne dni v TOZD PI znaša izguba, izražena v odstotkih, kar 18 %.

Naslednja skupina obolenj so bolezni dihal, ki so povzročile pri 407 bolnikih izgubo 3146 delovnih dni ali 14,9 % od vseh bolniških dni v TOZD PI, kjer je prišlo na bolnika zaradi obolenj dihal 8 izgubljenih delovnih dni.

Pomemben delež imajo še bolezni prebavil, ki so s 183 bolniki in 1698 izgubljenimi delovnimi dnevi na četrtem mestu. Bolezni prebavil so povzročile 8,1 % bolniških dni v TOZD PI, medtem ko je na bolnika odpadlo 9,3 dni. To pomeni, da so obolenja prebavil težja od bolezni dihal.

Druga TOZD, ki ima tudi mnogo izgubljenih delovnih dni, je TOZD FI, ki je imela pri 1140 zaposlenih 21.226 bolniških dni. TOZD FI ima zaposlenih 36,4 % vseh Litostrojanov, bolniških dni pa ima 33 % od vseh. To pomeni, da je v primerjavi s TOZD PI tukaj manj bolovanj. To nam potrjuje tudi število bolniških dni, ki znaša na zaposlenega 18,6 dni.

V tej TOZD so zaradi poškodb izgubili 6051 dni ali 5,3 na zaposlenega ali skoraj pol manj kot v TOZD PI. Po podatkih SVD je bil zaradi obratnih poškodb vsak poškodovanec poprečno 13,7 dni doma, kar dokazuje, da poškodbe pri delu v FI niso tako resne kot v PI.

V TOZD FI je mnogo bolniških dni na račun dihal — 3881 dni ali 18,3 % od vseh njihovih bolniških dni, kar je več kot v PI. Vzroka za to ne moremo razložiti na enostaven način. Ne vemo tudi, zakaj je zaradi bolezni kosti in sklepov kar 3200 bolniških dni — 15 %. Na bolnika pride v FI 12,5 dni, kar je za dva dni manj kot v PI.

Tudi v TOZD IVET najdemo zaskrbljujoče podatke bolniških dni zaradi poškodb pri delu in izven dela — 2206 dni ali 34,8 %, oziroma pri 36 poškodovanih pri delu znaša 1133 bolniških dni, kar pomeni 31 delovnih dni na poškodovanega. Ta podatek kaže, da gre tu za najresnejše poškodbe v podjetju. Bolezni di-

RAZLAGA SKUPIN V TABELI

- I. Nalezljive bolezni in tuberkuloza
- II. Novotvorbe
- III. Bolezni presnove in žlez z notranjim izločanjem
- IV. Bolezni krvi
- V. Duševne motnje
- VI. Bolezni živcev in čutil
- VII. Bolezni srca in ožilja
- VIII. Bolezni dihal
- IX. Bolezni prebavil
- X. Bolezni sečil in spolovil
- XI. Komplikacije nosečnosti, porod in komplikacije poporodne dobe
- XII. Bolezni kože in podkožja
- XIII. Bolezni mišic, kosti in sklepov
- XIV. Simptomi in nezadostno definirana stanja
- A Nesreče pri delu
- B Nesreče izven dela
- Y Nega, spremstvo itd.

hal ter bolezni kosti in sklepov so v enakih mejah kot v PI in v FI.

Ostalih enot ne bi analizirali, saj niso pomembne niti po številu zaposlenih, razen SSP s 725 zaposlenimi, niti ni pomembno število bolniških dni. Pozornost vzbujajo le bolniški dnevi zaradi bolezni dihal v SSP — 2201 dan ali 17 %, oziroma 8,3 dneva na bolnika. Vzrok žal ni jasn.

Oglejmo si verjetne vzroke višjega bolniškega staleža.

Eden od vzrokov je zelo verjetno v nepopolni zasedbi delovnih mest v naši obratni am-

ŽERJAVAR IN ŽERJAVI

O psihologiji dela smo v našem tovarniškem glasilu pred časom kar precej pisali, uvedli pa smo tudi posebno rubriko, namenjeno problemom, s katerimi se ubada psihologija dela.

»Naša tovarna«, glasilo podjetja METALNA iz Maribora, je objavilo članek z naslovom »Žerjavar in žerjavi«, ki ga zaradi zanimivosti in aktualnosti priobčujemo skoraj v celoti.

Stroje, opremo in delovne razmere lahko uspešno izboljšamo in se lotimo razumne izbire in izboljšanja ljudi za določena delovna mesta le, če poznamo naravo in mnogotere zahteve nekega dela. Prilagoditev stroja in delovnih razmer telesnim, psihofiziološkim in psihičnim značilnostim človeka delavca ter organiziranje industrije po načelu, naj pridejo na določena delovna mesta ljudje, ki bodo glede na svoje telesne in psihofiziološke lastnosti lahko zadostili zahtevam tega dela, bosta pokazala uspeh ne le neposredno v dvigu storilnosti in gospodarnosti dela, marveč tudi v zmanjšanju izgub podjetij na račun nesreč, bolezenskih izostankov, fluktuacije in premajhne usposobljenosti delavcev. Glede na zelo širok vidik ce-

Prijatelja (Foto J. J.)

BOLNIŠKI DNEVI 1974												
GRUPE	DSSP		TOZD PI		TOZD FI		TOZD SERV		TOZD IVET		TOZD ZSE	
	Boln.	Dnevi	Boln.	Dnevi	Boln.	Dnevi	Boln.	Dnevi	Boln.	Dnevi	Boln.	Dnevi
I	4	77	38	480,2	40	261	—	—	2	14	9	94,1
II	3	34	7	65	6	186	1	6	3	30	3	56
III	3	60	—	—	4	249	—	—	—	—	2	129
IV	5	61	1	22	—	—	—	—	—	—	—	6
V	23	525,3	14	279,1	30	670,4	3	92	14	34,3	3	15,1
VI	47	928,2	105	833,2	75	656,6	4	21	23	214,1	10	370,2
VII	32	855,2	35	613,2	41	142,3	5	53	5	41	6	85,2
VIII	262	2201,6	407	3146	592	3881	23	100,2	123	1132,1	32	332,2
IX	69	532,2	183	1698	193	169,2	4	15	41	317,3	9	44
X	54	498,2	46	406	59	59,2	1	1	17	235	13	86,2
XI	59	2175,2	17	780	21	100,2	—	—	6	195,6	21	348,2
XII	48	426,2	75	600	82	77,2	3	5	19	131,1	9	77,1
XIII	77	1658	261	3789,1	260	320,4	13	110	84	1449,3	15	317,2
XIV	14	76	20	115	28	218	—	—	14	157,2	1	9
A	37	464	273	3436,6	266	282,2	4	50	46	1118,2	7	70
B	67	914	369	4399,3	333	323,4	7	69	34	1098,4	13	119
Y	163	1420,4	106	404,2	114	356,4	7	19	43	84	30	163,2
Σ	967	12908	1957	21068,2	2144	2122,6	75	531,2	574	6312,4	183	2316,4

bulanti. Izkušnje nam kažejo, da se pri nadomeščanju vedno poveča bolniški stalež, saj nima nihče pravega pregleda nad uspehi in potekom zdravljenja. Seveda ni mogoče zahtevati, da bi se bolniki javljali pri izbrnem zdravniku, ki ga sploh ni. Prepričani smo, da bo treba zboljšati delovne pogoje zdravstvenega osebja, pa se bodo zdravniki raje javljali na razpis. Pomemben dejavnik pri porastu bolniškega staleža je zelo močna fluktuacija, zaradi katere se novi delavci niti ne prilagodijo, niti ne živijo na delovnem mestu, pa že odidejo. V tem času pride prej do obolenj in poškodb kot pri prilagojenih delavcih.

Pomemben vzrok za visok bolniški stalež so tudi težki delov-

ni pogoji, predvsem v TOZD PI, medtem ko so marsikateri objektivni vzroki v TOZD FI subjektivno pogojeni, npr. preprič zato, ker vsi puščajo za seboj vrata odprta. Pri stoječem delu, kjer ni težjih telesnih obremenitev, se telo ohlaja in tako pride do bolezni dihal, kosti in sklepov. Do zadovoljivih ugotovitev bi prišli šele pri natančni analizi posameznih bolezenskih primerov, in sicer na podlagi natančnega anketiranja. Res pa je, da so nam številčni podatki, zbrani v tabeli bolniških dni za leto 1974, potrdili nekaj trditev o resnosti obolevnosti, manj pa smo izvedeli o vzrokih, o katerih lahko sklepamo le na podlagi izkušenj.

Edo dr. Tepina

čilnostim. Te značilnosti žerjavara, nujne za zadovoljitev zahtev dela, pa zahtevajo od fiziologov in ne nazadnje od psihologov, da opozorijo konstruktorje na pomembnost dejavnika človeka žerjavara. S tega vidika naj bi tehniki, inženirji in projektanti spoznali pomanjkljivosti stroja in ga prilagodili človeku. V bistvu gre za to, da bi se tehnika ravnala po človeku in stroju, ne pa samo po stroju.

Upravljanje žerjava je namreč duševno močno obremenjeno delo. Žerjavar lahko obvlada vse zahteve žerjava edinole v primeru, kadar so komandne naprave, ki jih upravlja, prilagojene in razporejene v udobno in varno ter smotno konstruirani kabini. Seveda pa je treba poudariti tudi pomembnost odnosa žerjavara — žerjav. Delo žerjavara zahteva čustveno uravnoveščenost, pazljivost, strokovno spretnost in stalno menjavanje med široko razdeljeno pozornostjo in natančno osredotočenostjo. Žerjavar si mora hitro avtomatizirati delovne gibe, da bi lahko v primeru nevarnosti »brez razmišljanja« obvladal situacijo. Tem zahtevam bo lahko ustrezal samo tisti žerjavar, ki bo imel lastnosti, spretnosti, sposobnosti, ki jih njegovo delo zahteva.

Z upoštevanjem teh dejavnikov bo mogoče na to delovno mesto zaposliti žerjavarje, ki bodo glede na svoje telesne, psihične in psihofiziološke lastnosti lahko zadostili zahtevam tega dela in bodo kot prilagojeni delavci sposobni veliko kakovostno in dovolj hitro ter varno producirati. S tem bo mogoče znižati stroške za slabo delo in nesreče ter za izgubljen čas v produkciji. Prilagoditev stroja in delovnih razmer pa naj mu omogoči, da bo delal z manjšim naporom, največjim udobjem in kar najbolj varno.

J. Belc, dipl. psiholog

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem sodelavcem iz oddelka ekonomske propagande za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter spremstvo na pogrebu mojega očeta.

Janez Prijatelj

Novi cestno-prometni predpisi

Kadar se nam mudi v službo, marsikdaj malo bolj pritismo na plin, da bi pravočasno prišli na delovno mesto. Ob takih priložnostih čestokrat pozabljamo, da je hitrost vožnje motornih vozil na naših cestah omejena. Omejena tudi tedaj, ko se nam zelo mudi. Naj povemo, da je jutranja naglica sploh nevarna. Saj se ne mudi samo nam, mudi se tudi drugim za nami, tistim, ki vozijo nam naproti, tistim z leve in desne, skratka vsem. V taki naglici že nekoliko manj pomislimo na to, kaj je dovoljeno s prometnimi predpisi in kaj ni. Prav zaradi tega je mnogo kršitev največjih dovoljenih hitrosti vožnje.

Začnimo torej s tem poglavjem naše nove prometne zakonodaje. To poglavje nas zanima zaradi tega, da zvedo, kaj določajo predpisi o hitrosti in zaradi tega, da voznike spomnimo na to, da je prav hitrost ali bolje rečeno neprimerna hitrost vožnje zelo pogost vzrok prometnih nezgod. Sicer je res, da to ni naša posebnost, saj se take nesreče dogajajo povsod. Do mokrih, spolzkih in sedaj pogosto poledenelih in ponekod zasneženih cest moramo imeti avtomobilisti precejšnjo mero spoštovanja.

Omenimo najprej napake, ki jih vozniki pogosto storijo med vožnjo. Vzemimo npr. nenadno, nepotrebno, znatnejše zmanjšanje hitrosti vožnje, v primerih, ko za to ni nujne potrebe. Vsi vemo, kakšne posledice ima ta vozniška napaka. Vsakdanji pojav so naleti vozil v nepričakovano ustavljenju, če vozilo brez predhodnega opozorila. Izjema je lahko sam nenadni pojav neposredne nevarnosti, ko voznik takorekoč podzvestno »skoči« na zavoro in obstane. Toda ob navadnih pogojih ustavljanja kaj takega pač ne more priti v poštev. Tedaj morajo vozniki pravočasno vključevati zavorno luč ali dajati ustrezni znak z roko tako, da pravočasno opozorijo ostale za njimi na nameravano znatno zmanjšanje hitrosti.

Kaj pa je s tistimi, ki vozijo ne-normalno počasi? To se ne daga-

ja na poti v službo, ampak tedaj, ko so morda na izletu ali na vožnji, ki ni vezana na čas prihoda. Kaj o tem pravi zakon? Voznik ne sme zmanjšati hitrost vožnje toliko, da bi njegovo vozilo oviralo normalen promet. Ta odredba je precejšnjega pomena za omogočanje normalnega poteka prometa. Kako jo lahko še po domače razložimo?

Voznik mora voziti z normalno in ne počasno ali prepočasno hitrostjo, saj s tem tako povzroča dishronizacijo normalnega odvijanja prometa. Pravijo, da taka vožnja ni nič manj nevarna kot prehitra. Pri tem seveda morajo vozniki znati pravilno ceniti objektivne vozne pogoje, kot so: stanje ceste, prometa na njej, stanje vozila in tovora, vidljivost, vremenske prilike in vse drugo, kar bi lahko vplivalo na manjšo ali večjo hitrost vožnje v določenih okoliščinah.

KAZNI:

1. — Od 100 do 500 din ali z zaporom do 30 dni se kaznuje voznik, ki ne prilagodi hitrosti vožnje lastnostim in stanju ceste in drugim naštetim pogojem tako, da ne more vozila pravočasno ustaviti pred oviro, ki jo je v danih razmerah mogoče pričakovati.

Ce je storilec prekrška voznik motornega vozila in je bila s prekrškom povzročena neposredna nevarnost za drugega udele-

ženca v prometu ali prometna nezgoda, se sme izreči tudi varstveni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja za čas od 30 dni do šestih mesecev.

— Od 100 do 500 din ali z zaporom do 30 dni se kaznuje voznik, ki je zmanjšal hitrost vožnje toliko, da je s tem povzročil neposredno nevarnost za drugega udeleženca v prometu ali prometno nezgodo.

Vozniku se sme izreči tudi varstveni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja za čas od 30 dni do treh mesecev.

2. — Z denarno kaznijo 50 din se takoj na mestu kaznuje voznik, ki zmanjša hitrost vožnje toliko, da s svojim vozilom ovira normalen promet.

Marjan Metljak

Lovska sreča strica Matica

Muhasto vreme majskih dni je strica Matica zaprlo v sobo. Posedel je in prebral razne lovške zgodbe in tudi Finžgarjeva povest »Na petelina« mu ni bila tuja. Ta zgodba se mu je zdela nadvse imenitna.

»Tudi jaz bom šel na petelina, samo da se ustali vrem. Takoj bom krenil, ko bo prenehala ta majska mokrina,« si je dejal. Medtem je stopila v sobo žena Cilka.

»Kaj pa godrnjaš Matija, kaj te vznemirja?«

»Ah nič, kar tako. Ravno kar sem bral zgodbo, kako je Finžgar prvič šel na petelina. Veš, da mi je tako všeč, da sem kar sam sebi dejal, Matija pojdi še ti. Veš Cilka, Petelin bi bil že kar lepa trofej. Kar zamisli si, da bi imeli tako lepo nagačeno, kot ga imajo v bistriškem muzeju. Ja, Cilka, grem, takoj, ko bo vreme.«

Res je prišel tisti zaželeni dan. Stric Matic je držal besedo in se pripravil. Napolnil je nahrbtnik z dobrotami, oblekel lepo lovsko obleko, vzel puško in šel.

Z vlakom se je peljal do Preserja. S postaje se je namenil proti Rakitni. Tam, naprej od Rakitne se gozd raztegne, doline se kar nekam bolj poglabljajo, in tam, si je zamislil Matic, bi bil primeren kraj za lov na divjega petelina. Ni se zmotil. Ko je na Rakitni obiskal lovskega čuvaja, mu je le-ta povedal, da so v Zali, tako imenujejo kraj domačini, prav lepi divji petelini, da na lovci današnjih dni ne zahajajo tja, ker je svet težko dostopen. Matic se je kar muzal, ko mu je čuvaj pravil, da Zala ni za mehkužne lovce, in sklenil, da pojde prav tja.

Na koncu rakiške doline, ko se začne res strm in zaraščen svet, si je Matic utiral pot. Nad strmim bregom je našel jaso, od koder se mu je nutil izreden pogled po okolici.

»Tu bom prenočil,« je sklenil. Postlal si je s suho travo in se zleknil. Prisluskoval je vetru in gozdnim prebivalcem, ki so se še oglašali. Zaspal je. Zbudil ga je hlad jutra. Zarja se je kazala na vzhodu. »No, zdaj bi pa moral zapeti, saj se rojeva lep dan,« si je mislil. Kmalu nato je zaslišal nekje v daljavi petelinji glas. Zdelo se mu je, da poje pod njim v dolini in da se bliža njegovi jasi. Matic je pograbil puško, legel na trebuh in čakal.

Ni bilo treba dolgo čakati. Kmalu je zaslišal šumenje listja in od časa do časa kikiriki, kikiriki. Nenadoma se je glas približal vrhu jase. Pokazal se je petelin, kot bi ga gledal doma na gnoju.

Pok je zagrmel po tihi jasi. Matic ga je dobil na muho in petelinu je odletela glava, kot bi mu jo odsekal. Imam ga, mu je zaigralo. Skočil je k plenu in ga pobral, toda v polmraku si ga ni mogel ogledati. Od velike sreče ni vedel, kaj bi počel. Hitro je pospravil kramo. Gremo domov, je vriskalo v njem.

Brez posebnih težav je našel pot. Rakitna je bila kar preblizu za tako srečnega lovca, kot je bil naš Matic. Zadovoljen je potrkal na okno gozdarjeve koče.

»O, dobro jutro,« ste še nazaj. »Že,« se je smehljaj Matija, »sem že opravil. Nisem šel za stonj. Poglejte!« in je obrnil hrbet proti oknu, da je lovski čuvaj videl trofej, ki mu je visela z nahrbtnika.

»Srečo ste imeli. Takoj bom vstal, bova stopila do Smita, tja do gostilne. Kaj takega se pa ne posreči vsakomur.«

Sla sta v vas in do gostilne. Može — gozdarji so že srkali svoje jutranje šilčke in seveda, vsak je z velikim firbcom in nevoščljivostjo gledal Maticovega petelina. Tudi birt ga je ogledoval.

KOLIKO NAS JE?

V Delu je 5. februarja izšla vest z naslovom: »Na svetu skoraj 4 milijarde ljudi«. Zavoľjo zanimivosti članek ponatiskujemo, saj bo prav gotovo tudi naše bralce zanimalo, koliko nas je na tej ljubi zemlji.

Na svetu živi zdaj 3 milijarde 860 milijonov prebivalcev, od tega 2 milijardi 204 milijone v Aziji ali kar 57 odstotkov skupnega števila prebivalcev. Na drugem mestu je »stara celina«, kjer živi 472 milijonov ljudi oziroma 12,2 odstotka celotnega prebivalstva na svetu. Sledijo Afrika — 374 milijonov ali 9,7 odstotka, Latinska Amerika — 309 milijonov ali 8 odstotkov, Sovjetska zveza — 250 milijonov ali 6,5 odstotka, Severna Amerika — 236 milijonov ali 6,1 odstotka in Oceanija — 20,6 milijona ali 0,5 odstotka.

Število prebivalcev se najhitreje večja, je rečeno v letopisu OZN o prebivalstvu, v Afriki. V devetih afriških državah je letni prirastek prebivalstva večji kot 3 odstotke, v 39 državah na tej celini pa presega 2 odstotka.

V 22 od 34 evropskih državah pa letni prirastek prebivalstva znaša manj kot 1 odstotek.

Na afriški celini pa so najmanjše možnosti za dolgo življenje, saj znaša povprečna življenjska doba manj kot 50 let. V 21 afriških državah pa povprečno človekovo življenje doseže manj kot 40 let. V Liberiji je bilo 1971. leta 159 smrtnih primerov na 1000 novorojenčkov.

»Hm,« je dejal, »kje pravite, da ste ga dobili, v Zali?«

»V Zali, v Zali, tam na jasi.« je hitel Matic.

»Ja, ampak veste, kaj vam bom rekel, ta petelin ni divji, ta petelin je kmečki, je Zalarjev. Saj vidite, kakšne peruti ima! Malo počakajte, saj bo kmalu prišel Zalar. Poznal ga bo in z ropotala bosta.« Res se je kmalu primajal starejši možak, ki so ga klicali Zalar.

»No, ti, Zalar. Poglej, kaj ti je ustrelil tale jager nad tvojo domačijo, ali kaj poznaš,« ga je pobaral birt.

»A to je tisti jager, ljubljanska srajca, ki hodi krast kokoši in peteline. Petelina sem, petelin je moj!« je zrasel Zalar.

Maticu je udarila kri v glavo: »Petelina sem ustrelil v gozdu, in to še v mraku.«

Može so se zasmeli in Zalar je zagrabil petelina in ga ponudil Smitu: »Na, Smit, domov ga ne bom nosil. Obaro nam pripravi, za nas gozdarje, ko se bo mo opoldan vrnil.« Matic je bil ob petelina in je šel v dolino ponižan in žalosten.

Za to Maticovo zgodbo sem zvedel slučajno. Svetujem vam pa, da o njej Matica ne sprašujete, ker bo lahko kaj narobe.

J.O.

NOVO NA TERENU

Burna debata, ki nas je zajela v času pred volitvami v samoupravne interesne skupnosti, je mimo. Ostale so le posledice teh debat, za katere pa smo se seveda zavestno odločili. Izvoljeni so bili ljudje — delegati, ki so se prostovoljno odrekli raznim ugodnostim in se vključili v delo na terenu. Njihova sestajanja potekajo v danes dokaj lepo opremljeni dvorani krajevne skupnosti, kjer dobivajo gradivo za naslednje zasedanje in seveda skupaj razpravljajo o problemih ter o tem, kako bodo zastopali stališča delegacije. Nova skupina delegatov se je hitro vpeljala v delo, saj je že imela začrtano vodilno pot druge 25 članske delegacije zbora delegatov. Obe delegaciji, to je delegacija zbora delegatov in delegacija samoupravne interesne skupnosti, vodijo sposobni in delovni tovariši, ki dobivajo in črpajo svojo pobudo v političnem aktivu delavcev v krajevni skupnosti. Ti se dokaj pogosto sestajajo, da bi vsaj na hitro izmenjali svoje misli in iz-

kušnje. Obravnavajo probleme terena Litostroj kakor: kaljenje nočnega miru, dejavnost in pasivnost članov terena, izdelava statuta in pravil, komunalna ureditev, ureditev telesnokulturnih prostorov na terenu itd. Vse to so žive obravnave z vidnimi uspehi in ne samo beležka na papirju.

Pred kratkim je bil sestavljen tudi nov odbor za narodno obrambo, ki si je zadal zelo obširno delo v tekočem letu. Izdelali so tudi dokumente in smernice, ki jih moramo upoštevati v mirnem času zato, da bi jih lahko upštevali v primeru vojne (prehrana, evakuacija).

Z obravnavanjem teh in podobnih tem izpolnjujejo določila ustave ter teze resolucije 10. kongresa ZKJ.

Za tako široko zastavljeno delo so res potrebni delovni ljudje. Ne glede na to mora neka gonilna sila, ki jih usmerja, dajati spodbudo tistim, ki včasih tudi omahujejo, ter z lepo besedo premikati ta naš voz v boljšo bodočnost.

ing. Ivan Šavor

Ce bi bil nekajkrat povečan, bi za njega še kaj dobil

Casopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogi) v nakladi 5800 izvodov — Urednik: Vladimir Kovač — Glavni urednik: Vladimir Kovač — Odgovorni urednik: Pavel Perko — Tehnični urednik: Estera Lampič — Telefon: 56-021 (h.c.) int. 246 — Poštna plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tisk: ZGP Primorski tisk, Koper — TOZD Tiskarna Jadran — 1975

Bolečina je sama sebi dovolj, toda če želimo dobiti pravo vrednost radosti, jo moramo deliti še s kom drugim.

Twain

Hinavec je senca bedaka.

Owerbury

Delaj tisto, kar moraš, a v tuje stvari se raje ne vtičaj.

Menander

Ljubezen je kakor bolezen, pride in izgine, pri tem pa človeška volja nima nobene vloge.

Stendhal